

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΝΤΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΕΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

[Άγνωστος συγγραφέας]

Ο κόμης Ουγολίνος [Il Conte Ugolino;]

Μετάφραση: Κ. Σφήκας (μεταφρασθείσα εκ του ιταλικού)

Εθνική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

1. τμ. 2, τχ. 108 (1 Ιουνίου 1869), σ. 272-278

2. τμ. 2, τχ. 109-111 (Ιούλιος – Σεπτέμβριος 1869), σ. 321-332

ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ.

Μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ.

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΣΦΗΚΑ.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, ἐκ τῶν κομήτων τῆς Γερμανίας.

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

ΑΝΣΕΛΜΟΣ

ΚΑΙΣΑΡ

ΑΛΦΟΝΣΟΣ

ΕΛΕΝΗ

ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, τῶν Οὐβαλδίνων.

ΕΡΡΙΚΟΣ, υἱός του, σύζυγος τῆς Ἑλένης.

ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ἀδελφός τοῦ Σισμόνδου.

τέκνα τοῦ Οὐγολίνου.

Ἡ Σκηνὴ κατὰ τὴν πρώτην, δευτέραν, τρίτην καὶ τετάρτην πράξιν εἰς τὸ ἐν τῇ Πίζῃ παλάτιον τῶν Οὐβαλδίνων. Εἰς τὴν πέμπτην, ἐν τῷ πύργῳ τῶν ἐπτὰ ὄδων ἐν ᾧ ἐκλείσθη ὁ Οὐγολίνος μετὰ τῶν υἱῶν του.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ καὶ ΕΡΡΙΚΟΣ.

ΣΙΣΜ. Φθάνει πλέον, υἱέ μου! μάταια εἶναι τὰ δάκρυά σου, μάταιαι αἱ παρακλήσεις σου. Ἡ πατρὶς ἠλευθερώθη, ὁ καταθλίβων αὐτὴν ἄτιμος ζυγὸς ἀπερρόφηθη, ἡ Πίζα ἀναπνέει τὰς παλαιὰς αὔρας ἐλευθερίας, καὶ τέλος δι' ἡμᾶς ἔφθασεν ἡ ἡμέρα, ἡ ποθητὴ ἡμέρα τῆς ἐκδικήσεως.

ΕΡΡΙΚ. Ἄχ! σὺ εἶσαι πατήρ, καὶ δύνασαι νὰ τρέφῃς αἰσθήματα τόσον σκληρὰ; Ἐῖσαι πατήρ ὡς εἶναι ὁ Οὐγολίνος. — Θὰ θελήσῃς ἴσως νὰ συμπαραλάβῃς ἐν τῷ ὀλέθρῳ αὐτοῦ τόσα ἀθῶα τέκνα του; Δὲν στοχάζεσαι ὅτι εἴμεθα συνδεδεμένοι ἐξ αἵματος μετ' αὐτοῦ, ὅτι μεταξὺ τῶν συγ-

γενῶν σου, ἡ Ἑλένη ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ εἶναι προσφιλεστάτη μοι σύζυγος, καὶ σὺ δὲν δύνασαι νὰ ἐκδικηθῇς χωρὶς νὰ διαπεράσῃς τὸ στήθος τοῦ Ἑρρίκου σου διὰ μυριῶν ὀξέων βελῶν; Εἰπέ μοι δέ· ὅταν φονεύσῃς τὸν μόνον ἐναπομείναντά σοι υἱόν, εἰπέ μοι θελεῖ εἶσθαι φαιδρὰ ἡ ἐκδικησίς σου;

ΣΙΣΜ. Ὁ Ἑρρίκος!... Ἑρρίκος! — Ολίγον τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ὀργισμένου τούτου γέροντος. — Σὺ προέφερες τὴν ὀλεθρίαν λέξιν· μόνον υἱόν! — Ἀκούεις; ἐδῶ... ἐδῶ μέσα σιωπᾷ, καὶ πλέον δὲν πάλλει ἡ καρδία μου. Σὺ εἶχες ἓνα ἀδελφόν· ἦτο ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ πατρός· ἐπὶ τοῦ ἀγνοῦ αὐτοῦ μετώπου ἔλαμπε ψυχὴ σταθερὰ καὶ εὐκρινὴς· διὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς δὲ βλέμματός του ἐκκλινεν ἐνώπιόν του ὅλα τὰ βλέμμα-

τα' μεγαλόψυχος, εὐπροσέγορος, ἀνδρείος·
κατὰ τὴν νεαράν του ἡλικίαν, ᾗξανε γλυ-
κεία ἐλπίς τῆς πατρίδος, ἕκαστος δὲ Πι-
ζαῖος, « Σισμόνδε, (μοὶ ἔλεγεν) ὁ υἱός σου
οὗτος ἐγεννήθη δι' ὑψηλὰ πράγματα· ἀγά-
πα τον, μίαν ἡμέραν θέλει εἶσθαι ἡ δόξα
τοῦ πατρὸς. »

ΕΡΡΙΚ. Φεῦ! τί μοι ἐνθυμίζεις!

ΣΙΣΜ. Αὐτὸς μόνον ὑπῆρξεν ὁ κλαυ-
θμός μου. Διστραμμένη Οὐγολίνε! Καί
πῶς δύναμαι νὰ ἐκδικηθῶ ὥστε ἡ ἐκδί-
κῆσις νὰ ἐξισωθῇ μετὰ τὴν βλάβην; Σὺ μοὶ
ἀφήρσας τὴν καρδίαν· δὲν ἔχω πλέον
καρδίαν ἥτις ν' ἀνοιχθῇ εἰς εὐσπλαγ-
χνίαν. — Σὺ δὲ, υἱέ, δὲν ἔχεις πάντοτε
πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου τὸν ψυχρῶραγοῦν-
τα ἀδελφόν; Δὲν ἀκούεις τὸν ἦχον τῶν
τελευταίων λόγων τοῦς ὁποίους πρὸς ἡμᾶς
ἀπύθυνεν, ὅταν μετὰ τὸ πρόσωπον πλήρες
τῆς τοῦ θανάτου ὠχρότητος, καὶ ὄλος
βαμμένος εἰς τὸ αἷμά του. . . Ὡ ἀνάμνη-
σις! . . . ὦ θεά! ἐξέτεινε πρὸς ἐμὲ τοὺς
βραχίονας, ἐντὸς τῶν ψυχρῶν χειρῶν του
ἐλάβες τὴν ἰδικήν μου, ἔπειτα τὴν ἔθεσεν
ἐπὶ τῆς πλατείας πληγῆς. . . Ἀκόμη
νομίζω ὅτι αἰσθάνομαι τὸ χλιαρὸν ἐκεῖνο
αἷμα. . . τὸ αἷμά μου ἐκεῖνο νὰ τρέχη! ἀκό-
μη ὑπὸ τὴν τρέμουσαν χεῖρα αἰσθάνομαι
τὴν κίνησιν τῶν ἐκκαλυφθέντων ἐντοσθίων
του! « Ὡ φίλτατε πάτερ, ἔλεγεν, ὁ τύ-
πικνος μετὰ ἐπλήγωσε τόσον σκληρῶς.
Ἐγὼ ἐτόλμησα νὰ τὸν ὀνειδίσω διὰ τὸν
καχθέντα θρόνον, τὴν ἀφαιρεθείσαν
ἐλευθερίαν, τὰ ληστευθέντα χρήματα,
τὸ γυθὲν αἷμα, καὶ ἐν τῷ τρόμῳ ὅστις
ἀποκαθιστᾷ βωβούς τοὺς πολίτας μό-
νος ἐγὼ ἐτόλμησα νὰ ὑψώσω τὴν φωνήν.
Ὁ δειλὸς κατέστειλε τὴν ὀργήν του, ἔ-
λαβεν ἐπὶ τῶν χειλέων ἀπατηλὸν μει-
δίημα, ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας καὶ ἐν
τῷ ἐναγκαλισμῷ μοὶ ἔδωκε θάνατον,
ὦ πάτερ. » Ψυχὴ γενναία! ψυχὴ με-
γάλη! μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπέπνευ-
σας τὴν ἐσχάτην πνοήν εἰς τὰς ἀγκάλας
μου, ἔβαψα τὸ ξίφος μου εἰς τὸ αἷμά σου,
καὶ ὠρίσθην νὰ καταστρέψω ὅλην, ὅλην
τὴν ἀδικον γενεάν τοῦ Οὐγολίνου.

ΕΡΡΙΚ. Φεῦ σιώπα! ὁ ἄρκος ἐκεῖνος ἔ-
βλαψε τὴν φύσιν, τοὺς ἀνθρώπους, τὸν
θεόν.

ΣΙΣΜ. Καὶ ἐγὼ ἐναντίον τούτων ἀπάν-
των θέλω τὸν διατηρήσει. Τόσον πρὸς σὲ

ὀφείλω σιχὰ ἀξιολάτρευτος καὶ εἰσέτι ἀνεκ-
δίκητος! Ἄχ! ἰδικόν σου ἔργον ὑπῆρξε
μόνον ἐὰν οἱ Πιζαῖοι ἤλαψαν ἀπὸ ὀργῆν,
ἐὰν ὥξυνον τὰ ἐκδικητικὰ των ξίφη εἰς τὸ
στήθος τοῦ τυράννου, καὶ ἐὰν ἐκ τοῦ θρό-
νου τὸν ἐρρίψαν εἰς τὴν κόριν, καὶ ἰδική
σου εἶναι ὅλη ἡ δόξα τῆς ἱερωτάτης ἐπι-
χειρήσεως.

ΕΡΡΙΚ. Καὶ μόνον ἰδική σου, Σισμόνδε,
θέλει εἶσθαι ἡ αἰσχύνη, ἐὰν ἀφοῦ σήμερον
ἡ Πίζα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παλαιὰν διοί-
κῆσίν της, τώρα δὲν βάλῃς εἰς τὴν θήκην
τὸ ξίφος; Ἄχ! τὸ ὅποιον ἤδη ἔχυστε τόσον
πολὺ αἷμα πολιτικόν. — Πάτερ, ἠγάπησα
τὸν ἀδελφόν μου, ἐκλαυσα τὴν τύχην του,
καίτοι δὲ φίλος τοῦ Φερνάνδου, καίτοι
σύζυγος τῆς Ἑλένης, ἤρπασα τὴν σπαθην
κατὰ τοῦ τυράννου, τὸ γινώσκει δὲ ἡ Πίζα,
τὸ γινώσκει ὁ Σισμόνδος ἂν ἐδείχθην ἀνά-
ξιος τῶν Οὐβαλδίνων. Τώρα εἰπέ μοι, τί
μένει πλέον νὰ πράξωμεν, τὸ ὅποιον νὰ
μὴ ᾔῃαι ἐγκλημα; Εἰς τὸ σκοτεινὸν βά-
θος τρομερᾶς φιλακῆς στενάζει ὁ Οὐγο-
λίνας μετὰ τῶν τριῶν ἀθῶων καὶ δυστυ-
χῶν υἱῶν του· ὁ τέταρτος εἶναι μακρὰν
ἀγνοῶν τὴν τύχην τῶν συγγενῶν του, με-
ταξὺ τῶν κυμάτων καὶ τῶν ὀπλων πο-
λεμειῖ κατὰ τῶν Λιγουριῶν. . . ἡ δὲ Ἑλέ-
νη, ὦ Θεέ! ἡ Ἑλένη μου ἐδῶ κλαίει, καὶ
στενάζει. Πάτερ, ὅταν ἠγάπησα τὸ τί-
μιον καὶ ὠραῖον ἐκεῖνο πλάσμα, καὶ ὅταν
ὁ αἰδέσιμος ἀδελφός σου, ὁ εὐσεβὴς Ρου-
γιέρος ἦνωσεν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τὰς
δεξιὰς ἡμῶν, σὺ, πάτερ, τότε κὺλόγησας
τὸν δεσμὸν ἐκεῖνον. . .

ΣΙΣΜ. Τότε ἡ Πίζα ἐν τῷ ἀδίκῳ κό-
μητι δὲν εἶχε τὸν τυράννον της, ὁ Σισμόν-
δος δὲν ἠγάπα τὸν φονέα τοῦ υἱοῦ του·
σήμερον δὲ μετὰ τὴν νόμφην, καταρῶμαι
τὸν δεσμὸν, καὶ ἐὰν τολμᾷ νὰ ἐναντιωθῇ
εἰς τὴν δικαίαν ἐκδίκησίν μου. . .

ΕΡΡΙΚ. Ἐξακολούθησον.

ΣΙΣΜ. Καταρῶμαι τὸν υἱόν.

ΕΡΡΙΚ. Καὶ τί πλέον ἀργοπορεῖς; ἐγὼ
ἤδη ἐναντιοῦμαι.

ΣΙΣΜ. Ἀλλοίμονον ἐὰν πιστεύσω εἰς
τοὺς λόγους σου!

ΕΡΡΙΚ. Πιστεύσον εἰς τὰ δάκρυά μου.

ΣΙΣΜ. Καλῶς διακρίνω, Ἐρρίκε, ὅτι σὺ
προσπαθεῖς νὰ συγκινήσῃς τὴν πολιὰν ταύ-
την, ἀλλὰ ματαίως. Δὲν ἔχω πλέον δά-
κρυα· ὅλα τὰ ἔχασα ἕνεκα τῆς τοῦ υἱοῦ

μου είμαρμένης, ἡ δὲ καρδία μου ἐσκλη-
ρύνθη ὑπὸ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν στενο-
χωριῶν.

ΕΡΡΙΚ. Κακῶς φρονεῖς, ὦ πάτερ μου·
δὲν θὰ δυνηθῶ ποτὲ . . . ἀλλὰ καὶ ἂν ἤ-
θελες φθάσει νὰ καταστήσῃς τὸν υἱόν σου
τέρας ἀπάνθρωπον, δὲν εἶναι ὡς νομίζεις
εὐκολον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐκδίκησίν σου.
Εἶναι ἀλήθες ὅτι οἱ Γουέλφοι ἐνίκηθησαν,
κατεστράφησαν, ἀλλὰ δύνανται ἀτιμω-
ρήτως νὰ γίνωσι τύραννοι ἐδῶ οἱ Γιβε-
λῖνοι. Ἐὰν δὲν παύσωσιν αἱ βίαι καὶ οἱ
φόνοι, τρέμε διὰ σεαυτὸν, ὦ πάτερ· τὸ
ξίφος αὐτὸ ὅπερ τώρα ἀναπάλλεις, δύνα-
ται νὰ στραφῇ κατὰ τοῦ στήθους σου. Ἡ
πολιτικὴ ὀργὴ ἂν καὶ συντριβεῖ πᾶν ἐμ-
πόδιον, δὲν ἴσυχάζει μετὰ τὴν πτώσιν
τῶν τυράννων· θηριώδης, ζηλότυπος πε-
ριστρέφεται βρυχωμένη, τὸ πᾶν ἐρημόνει,
κατεδαφίζει, καίει, ἀφανίζει, συχνάκις δὲ
βλέπεις αὐτὴν τρομερῶς ἐπιπίπτουσαν
κατὰ τῶν πρωταιτίων τῆς ἐπαναστάσεως.

ΣΙΣΜ. Ὅταν ὁ τύραννος ἀπαρέσῃ εἰς τὸν
Θεόν, ὁ Θεὸς ὀπλίζει τὴν χεῖρα τῶν λαῶν,
καὶ δίκαιον θέτει τὸ τέρμα εἰς τοὺς φό-
νους. — Παῦσαι ἅπαξ . . .

ΕΡΡΙΚ. Ἐὰν δὲ ὁ Φερνάνδος, ὁ ἀνδρεῖος
ἐκεῖνος υἱὸς τοῦ Οὐγολίνου, ὅστις ἐπὶ τῶν
Τυρρηνικῶν παραλίω, δούξ τῶν Πιζαίων
πολεμῇ κατὰ τῶν Λιγουριῶν, ἐὰν ὁ ἰσχυ-
ρὸς ἐκεῖνος ἐπιστρέψῃ; Πικρῶς μειδιᾷς, ὦ
πάτερ; — Καὶ νομίζεις ὅτι ὁ ἀδελφός
σου Ρουγιέρος, ὁ ἀγαθὸς παιμὴν τῆς Πί-
ζης, δύναται νὰ συμπράξῃ εἰς ἐκδίκησίν
τινα . . . ὦ Θεέ μου! αὐτὸς πρῶτος ἐνήρ-
γει κατὰ τοῦ Οὐγολίνου, ἀλλὰ τὴν τυ-
ραννίαν μισεῖ, καὶ ὄχι τὸν τύραννον, ἐ-
πειτα δέ . . .

ΣΙΣΜ. Ἡ θέλησις ἐνός δὲν εἶναι πλέον
νόμος ἐν τῇ Πίζῃ· ὅ,τι θελήσωμεν, θὰ θε-
λήσῃ καὶ ὁ Ρουγιέρος.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ΕΡΡΙΚΟΣ.

ΡΟΥΓ. Ὁ Ρουγιέρος θέλει τὴν δικαιο-
σύνην καὶ ἀπηύδῃσεν ἀπὸ τὰ ἐγκλήματα.

ΣΙΣΜ. Πρὸς τὸν Σισμόνδον ὁμιλεῖς;

ΡΟΥΓ. Μέχρι τοῦδε ὁμιλῶ πρὸς τὸν
ἀδελφόν, ἀλλ' ἐὰν οὗτος ἀρνῆται νὰ μὲ
ἀκροασθῇ, τότε μόνον θέλω ὁμιλήσει πρὸς

τὸν Σισμόνδον, πρὸς τὸν ἄδικον παλι-
την. — Πρὸ τριῶν ἡδὴ ἡμερῶν καίται
κεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ πύργου ὁ Οὐγο-
λῖνος μετὰ τῶν τέκνων του. Οὐδὲν περὶ
τούτων εἶναι γνωστόν· σὺ δὲ ζηλοτύπως
φυλάττεις τὰς κλείς, οὐδὲ ἐπιτρέπεται ἡ
εἴσοδος εἰς ἀνθρώπον ζῶντα. Ὅποιος εἶναι
ὁ σκοπός σου; τί μελετᾷς; τί πράττεις;
Ἡ Πίζα ἐν τούτοις στεντορεῖα τῇ φωνῇ
ζητεῖ νὰ μάθῃ περὶ τῶν πεφυλακισμένων,
ἀλλὰ ματαίως· πάντες σιωποῦσι, πάντες
ἀγνοοῦσιν ὅποια νὰ ἦναι ἡ τύχη τοῦ Οὐ-
γολίνου.

ΣΙΣΜ. Ἡ τύχη τοῦ Οὐγολίνου καὶ τῶν
υἱῶν του θέλει σοὶ γίνεαι γνωστὴ μετὰ τρεῖς
ἡμέρας.

ΕΡΡΙΚ. Στάσου.

ΡΟΥΓ. Ἐξήγησόν μου.

ΣΙΣΜ. Ματαίως . . .

ΕΡΡΙΚ. Πάτερ . . .

ΡΟΥΓ. Ἀδελφε, ἀκροάσθητί μου!

ΣΙΣΜ. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας θέλω σᾶ; ἀ-
κροασθῆ.

ΕΡΡΙΚ. Φεῦ, σκέφθητι . . .

ΣΙΣΜ. Ἐσκέφθη.

ΡΟΥΓ. Ἀλλ' ἡ Πίζα;

ΣΙΣΜ. Εἶναι μετὰ τοῦ Σισμόνδου.

ΡΟΥΓ. Καὶ αἱ συμβουλαὶ μου;

ΣΙΣΜ. Εἶναι ἄκαιροι.

ΕΡΡΙΚ. Καὶ θέλεις;

ΣΙΣΜ. Ἴνα μὴ ἔχῃ ποτὲ, ποτὲ πλέον
ἡ Πίζα τυράννου.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΕΡΡΙΚΟΣ

ΡΟΥΓ. Ἴνα μὴ ἔχῃ ποτὲ πλέον ἡ Πίζα
τυράννου! καὶ ἐν τούτοις ἐν τῇ πτώσει
τοῦ Οὐγολίνου αὐτὸς ἐγείρεται νέος τυ-
ραννος . . . καὶ ἴσως χειρότερος . . .

ΕΡΡΙΚ. Ἀλλοίμονον δὲ ἐὰν τὸ ὑποφέ-
ρης σὺ! — Σκέφθητι ὅτι εἶναι ἀδελφός
σου, καὶ ὅτι σὺ ἀφῆρεςας ἀπὸ τοῦ Οὐγο-
λίνου τὸν θρόνον. Βίς τοὺς ἐπερχομένους
αἰῶνας θέλει ὑψωθῆ φωνὴ τις ἴσως ἢ ὅ-
ποια θέλει ἐγκαλέσει σε διὰ τὴν τύχην
τῶν Γεραρδέσκων. Φρόντισον διὰ τὴν φή-
μην σου.

ΡΟΥΓ. ὦ Θεέ μου! Ὅλαι αἱ ὁδοὶ τῆς
Πίζης εἶναι εἰσέτι κάθυγροι ὑπὸ χλιαρῶ
αἵματος, καὶ ἐξ ἐκεῖνου τοῦ αἵματος τὸ

ἔπειθ' ἰσχυρὸν κατὰ τὸν σκληρότερον ἐμφύλιον πόλεμον ἐγὼ ἐνέργησα νὰ χυθῆ ἵνα ἀφαιρέσω τὸν ζυγὸν τοῦ Οὐγολίνου. Θέλεις σὺ νὰ ἀνανεώσω τὴν ἀρρήτῳ σκηνῇ, καὶ προσθέτων πληγὰς ἐπὶ πληγῶν καὶ φρίκας ἐπὶ φρικῶν, θέλεις νὰ ἀφανίσω τὴν πατρίδα μου; Φροντίζω οὕτω διὰ τὴν φήμην μου; — Πανοῦργε Σισμόνδε! Σὺ μὲ παρεκίνεις εἰς τὸ ἀσεβὲς ἔργον προτεινόν πάντοτε θεῖους λόγους. « Εἰς σᾶς » ἐναπόκειται, ἔλεγεν, εἰς σᾶς, ὦ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐλάβετε ὑπὸ τὴν πρόνοιάν σας τὸν λαόν του, εἰς μόνους σᾶς ἐναπόκειται νὰ τὸν ὑπερασπίζησθε ἀπὸ τοὺς σκληροῦς τυράννους· εἰς σᾶς ἡ ἐλευθερία, ἡ φήμη, τὰ ὑπάρχοντα, ἡ ζωὴ τῶν καταδυναστευομένων πλασμάτων τοῦ Θεοῦ, εἰναι ἱερά. Σὺ θέλεις εἶσαι ἡ δόξα τῆς Πίξης, ἡ ἀγάπη ὄλων τῶν συμπολιτῶν σου, καὶ ὁ σωτὴρ τῆς πατρίδος. Φεῦ ἀνύψωσον, ἀνύψωσον τὴν μεγάλην σημαίαν, εὐλόγησον τὸ πολιτικὸν ξίφος· ἀπόδος εἰς τὴν Πίξαν τὴν ποθουμένην ἐλευθερίαν· ἕκαστος θέλει εἶσαι κατ' ἄλλο τερὸς τῶν νόμων καὶ ἴσος μὲ ὄλους· τὸ ἐξοχὸν τοῦτο παράδειγμα πρῶτος ἐγὼ θέλω δώσει. » Σὺ καλῶς εἶδες τὸ ἐξοχὸν παράδειγμα· ἐν τῇ Πίξῃ τώρα ὁ Σισμόνδος εἶναι τὸ πᾶν... ἐγὼ δὲ μηδέν.

ΕΡΡΙΚ. Εἶσαι ἀκόμη ποιμὴν τῆς Πίξης, καὶ ὀφείλεις νὰ προΐδῃς διὰ τὰ μέλλοντα κακά. — Ἄκουσον, ὁ Σισμόνδος ἤδη ἀπεφάσισε τὸν θάνατον τῶν Γεραρδέσκων... Ἄλλ' ὅποιον θάνατον!... τίς οἶδε... τὸ κώνειον ἴσως... δὲν τολμῶ νὰ φαντασθῶ ἄλλο. Ἄλλ' ὅσον βαρβαριώτερα θέλει εἶσαι ἡ τύχη τοῦ Οὐγολίνου, τόσον μεγαλύτερα ἐπίκειται ἐφ' ἡμῖν ἡ ἀτιμία. Ἐν τούτοις, ὡς ἤκουσα, ὁ Σισμόνδος ἀργοπορεῖ, ἀγνοῶ ὅμως τὸ αἴτιον· ἡ ἀργοπορία αὕτη θέλει εἶσαι, ἐλπίζω, ὀφελίμως πρὸς ἡμᾶς. Τοὺς τελευταίους λόγους θέλω ὁμιλήσει πρὸς τὸν πατέρα, ὕστερον δὲ... ἀνάγκη νὰ ἐνεργήσωμεν.

ΡΟΥΓ. Ἄχ! σὺ μὲ πληροῖς φρίκης.

ΕΡΡΙΚ. Ὄφείλω νὰ ἐλευθερώσω τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἑλένης.

ΡΟΥΓ. Καὶ νὰ πολεμήσῃς κατὰ τοῦ πατρός σου;

ΕΡΡΙΚ. Ὄταν αὐτὸς δὲν ἀκούῃ τὰ δίκαια παράπονά μου, ὅταν ἀδιαφορῇ εἰς

τὴν λύπην ἀπηλπισμένου υἱοῦ καὶ θέλη φρικωδῶς νὰ καταπατήσῃ ὄλους τοὺς ἱερωτέρους νόμους τῆς φύσεως, καὶ νὰ γίνῃ ἐδῶ σκληρὸς τυράννος, ὁ πόλεμος, ἂν καὶ κατὰ πατέρα, θέλει εἶσαι δίκαιος, καὶ, δίκαιος.

ΡΟΥΓ. Ὡ Θεέμου!... ἀλλ' ἴσως εἶναι ἀκόμη ἐλπίς.

ΕΡΡΙΚ. Καὶ ὅταν χάσωμεν πᾶσαν ἐλπίδα, μοι ὑπόσχεσαι τότε νὰ εὐλογήσῃς ἄλλα ἔπλα;

ΡΟΥΓ. Οἴμοι! τί λέγεις; μόνον νὰ καταρῶμαι τώρα ἐδῶ ὀφείλω.

ΕΡΡΙΚ. Σὺ λοιπόν, σὺ ἤθελεις ὑποφέρει...

ΡΟΥΓ. Ἰπαγε, ὁμίλησον πρὸς τὸν πατέρα σου, ἰκέτευσον, ἐξόρκισον, εἰσέτι ἀπειλήσον...

ΕΡΡΙΚ. Ἰστερον δέ;

ΡΟΥΓ. Ὁ Θεὸς θέλει μᾶς ἐμπνεύσει συμβουλήν τινα.

(Τέλος τῆς πρώτης πράξεως.)

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ΕΡΡΙΚΟΣ.

ΣΙΣΜ. Ἄφες με.

ΕΡΡΙΚ. Ἄχ! ἀκουσόν με...

ΣΙΣΜ. Ἄπομακρύνθητι.

ΕΡΡΙΚ. Ὅπου ὑπάγῃς θὰ σὲ ἀκολουθήσω.

ΣΙΣΜ. Τί ζητεῖς παρὰ τοῦ ὑβρισθέντος γεννήτορος;

ΕΡΡΙΚ. Φεῦ εἰπέ μοι, εἰπέ μοι, σὲ ἐξορκίζω, καὶ τὸ ζητῶ ἐν ὀνόματι ὄχι τοῦ ὄχλου ὅστις ἄφρων τρέχει πρὸς τὸ αἷμα, καὶ ἐκ ποταποῦ δούλου γίνεται τυράννος· τὸ ζητῶ ἐν ὀνόματι τῶν ἀρχόντων τῶν σωφρόνων καὶ ἐντίμων πολιτῶν. Ὅποιον σχέδιον ὑποθάπουσιν οἱ διὰ τὴν νίκην ὑπερήφανοι Γεβελῖνοι; Σὺ δὲ τί θέλεις νὰ πράξῃς μετ' αὐτῶν; ὅποιαν ἐκδίκησιν; ἴσως νὰ τιμωρήσῃς τὰ δυστυχῆ τέκνα τοῦ Οὐγολίνου διὰ τὰ πατρικὰ πταίσματα; Πῶς; πότε; διατί; — Πάτερ, σιωπᾶς; τρομερὰ εἶναι ἡ σιωπή σου. — Ἄχ, μέχρις οὗ ἡ λύπη δὲν μοῦ σκοτίζει

τὸν νοῦν, σὲ ἐξοριζῶ νὰ λάβῃς εὐσπλαγχ-
 χιαν, καὶ ἐάν, σκληρῆ, θελήσῃς νὰ μοὶ τὴν
 ἀρνῆθῃς . . . ἀλλ' ὦ Θεέ! . . . ἐγὼ δὲν δύ-
 ναμαι νὰ σὲ νομίσω τόσον παρὰ φύσιν καὶ
 ἀδίκον. — Σκέφθητι, Σισμόνδε, ὅτι εἶμαι
 υἱός σου, καὶ ὅτι ἂν γίνεσαι πρὸς ἐμὲ δι-
 δασκαλὸς σκληρότητος . . . ἴσως πρὸς ζη-
 μίαν σου θέλω ἀκολουθήσει τὸ κακὸν πα-
 ράδειγμα.

ΣΙΣΜ. Τί ἀκούω; ἤδη σὺ ἀπειλεῖς;

ΕΡΡΙΚ. Ἐγὼ παρακαλῶ, ναί, παρακα-
 λῶ εἰσέτι, ἀλλ' ἐάν ἐπιμένῃς . . .

ΣΙΣΜ. Τί θέλεις νὰ εἶπῃς; Ἐξακολού-
 θησον.

ΕΡΡΙΚ. Ὅτι εἶμαι σίζυγος καὶ πολί-
 τῆς, ὅτι ἠδυνάμην μίαν ἡμέραν νὰ σὲ κα-
 μῶ νὰ μετανοήσῃς . . .

ΣΙΣΜ. Ἄκουτόν με. — Θεωρῶ περίξ
 ἐμοῦ, Ἐρρίκε! πρὸ πέντε ἡδὴ ἐτῶν ἐνιμ-
 φεύθῃς! τὸ δὲ μέγα παλάτιόν μου εἶναι
 βωβόν, ἔρημον, καὶ περίξ τοῦ γέροντος
 πατρὸς δὲν βλέπω ἔχνος τρυφερῶν ἐγγό-
 νων. Σὲ ἀγαπῶ ὅσον δὲν δύνασαι νὰ φαν-
 τασθῆς, ἤθελον δὲ ἡμέραν τινά . . .

ΕΡΡΙΚ. Μὲ ἀγαπᾷς, καὶ ἀποστρέφεται
 τὴν σύζυγόν μου, τὸν πατέρα καὶ τοὺς
 ἀδελφοὺς αὐτῆς; . . .

ΣΙΣΜ. Σὲ ἀγαπῶ.

ΕΡΡΙΚ. Καὶ ἐν τούτοις, σκληρῆ . . .

ΣΙΣΜ. Σὲ ἀγαπῶ, υἱέ μου, καὶ σὺ μοὶ
 μένεις μόνη ἐλπίς ἐν τῷ κόσμῳ. — Θέλεις
 νὰ ἴδω τὸν οἶκόν μου ἀποκληρωμένον;

ΕΡΡΙΚ. Οἴμοι! ὀμίλησον καθαρῶς! μὲ
 κάμνεις νὰ φρίττω. Ἐάν ὁ Θεός, δὲν ὑπῆρξε
 πρὸς ἐμὲ ἐπιεικῆς δοτὴρ τέκνων . . .

ΣΙΣΜ. Ὁ δεσμός σου οὗτος ἀπαρέσκει
 εἰς τὸν Θεόν.

ΕΡΡΙΚ. Ἐπειτα . . .

ΣΙΣΜ. Μὴ φρόντιζε περὶ τῆς ἀδίκου γε-
 νεᾶς τοῦ Οὐγολίνου.

ΕΡΡΙΚ. Αἰῶνιε Θεέ! Ἀκούω ἴσως τὴν
 παραφορὰν σου! Πῶς! ἤθελες ἴσως . . .
 καὶ ἠδύνασο . . .; καὶ πολμᾶς μόνον νὰ
 τὸ στοχασθῆς; . . . Ἐγὼ λατρεύω τὴν σύ-
 ζυγόν μου, καὶ ὅσον δυστυχιστέρα εἶναι
 τοσοῦτον μᾶλλον τὴν λατρεύω. Ἀνθρώ-
 πινος δύναμις δὲν δύναται ἀπ' αὐτῆς νὰ
 μὲ ἀποσπάσῃ ὁ Θεός μοὶ τὴν ἔδωκε, καὶ
 μόνον αὐτὸς δύναται νὰ μοὶ τὴν ἀφαιρέσῃ.
 Αὐτὴ μοὶ ἐμπνέει τὴν ἡδυτέραν, τὴν τρυ-
 φρωτέραν ἀγάπην· αὐτὴ μοὶ ἀποκαθιστᾷ
 ἐλαφροτέρα; τὰς δεινὰς, ταῦτα; περιστά-

σεις; ἐγκατεροῦσα, συμμερίζεται μετ' ἐμοῦ
 τὰς λύπας τοῦ βίου! καὶ αὐτὴ ἐν τῷ
 μέσῳ τῶν διεσθαρμένων ἡθῶν, ἄτινα μο-
 λύνουσι τὴν Ἰταλίαν, ναί, αὐτὴ ἐν τῇ Πίζῃ
 εἶναι λαμπρὸν παράδειγμα μετριοφροσύ-
 νης καὶ τιμιότητος. Τί πλέον; καλῶς
 γινώσκεις πόσον πικρῶς ἐκλαυσεν ἕνεκα
 τῆς τοῦ πατρὸς τυραννίας . . . Καλῶς γι-
 νώσκεις . . .

ΣΙΣΜ. Γινώσκω ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ δὲν
 ὑπάρχει υἱὸς ἀγνωμονέστερος σοῦ, ὅτι δὲν
 εἶσαι ἀληθῆς πολίτης, ὅτι δὲν ἀγαπᾷς
 τὴν πατρίδα σου, καὶ ὅτι ἐντὸς τοῦ δειλοῦ
 στήθους σου δὲν εἰσχωρεῖ ἄλλη ἐπιθυμία
 δόξης. Ὑπάγε, ἐκτεθλημένε νέε, αἰχμά-
 λωτε μιᾶς γυναικὸς, ζῆσον ἀφανῶς! κρύφ-
 θητι εἰς τοὺς κόλπους τῆς συζύγου σου!
 ἤχουτο ἐκεῖ τὰ ἀνωφελῆ δάκρυα, καὶ με-
 ταχειρίσθητι ὡς ἀσπίδα τὸ ἄσπλον αὐτῆς
 στήθος κατὰ τῆς ὀργῆς μου . . . ἀσφαλῆς
 προπύργιον . . . καὶ ἄξιον σοῦ.

ΕΡΡΙΚ. Πάτερ, μὴ μὲ ἀναγκάζῃς νὰ
 λησμονήσω ὅτι εἶμαι υἱός σου.

ΣΙΣΜ. Ἐχω λοιπὸν ἓνα υἱὸν εἰσέτι; Ποῦ
 εἶναι; ἄς προχωρήσῃ . . . ἵνα τὸν ἀνα-
 γνωρίσω.

ΕΡΡΙΚ. Ζητεῖς νὰ σφίγῃς εἰς τὰς ἀγ-
 κάλας σου ἓνα ἀπάνθρωπον υἱόν . . . ἀλλ'
 ἐδῶ δὲν εὐρίσκεις πλέον εἰμὴ ἓνα ἐχθρόν.
 Ἄχ ναί, ἤδη ὅλος εἶσαι τύραννος, καὶ πολ-
 μᾶς νὰ ζητῆς υἱοὺς καὶ ἐγγόνους, ἵνα ἔχῃς
 αὐτοὺς ὑποστηρικτὰς τῆς τυραννίας, ἵνα
 ἀφήσῃς εἰς αὐτοὺς ἄτιμον κληρονομίαν
 ἀπολύτου ἐξουσίας; — Πολὺ ἀπατάσαι,
 ἐγὼ θέλω . . .

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΕΛΕΝΗ, ΕΡΡΙΚΟΣ, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ.

ΕΛΕΝ. Ἄχ! Ἐρρίκε . . . Ἐρρίκε! Οἴμοι!

ΕΡΡΙΚ. Ἐλένη! τί συνέβη;

ΕΛΕΝ. Τί ἤκουσα; Ὅποια ἀνήκουστος
 καὶ νέα σκληρότης!

ΕΡΡΙΚ. Ὅμίλησον.

ΕΛΕΝ. Ὡ Θεέ μου! . . .

ΣΙΣΜ. Γύναι, εἰς τὸν συνειθισμένον κλαυθ-
 μόν . . .

ΕΛΕΝ. Κύριε . . . εὐσπλαγχιαν! . . .
 Κύριε . . .

ΣΙΣΜ. Εὐσπλαγχιαν; παρ' ἐμοῦ; —
 Τί συνέβη;

ΕΡΡΙΚ. Διηγήθητι.

ΕΛΕΝ. Μία τρομερά φωνή δι' ὅλης τῆς
Πίζης... οἴμοι δὲν δύναμαι νὰ ὁμιλήσω...
μὲ πνίγουν τὰ δάκρυα...

ΕΡΡΙΚ. Δυστυχῆς!

ΕΛΕΝ. Ἐνῶ γονυκλινῆς ἔμπροσθεν τοῦ
Θεοῦ παρεκάλουν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς καὶ
τῶν ἀθλιῶν ἀδελφῶν μου, αἴφνης μέχρις
ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὅπου ἐκείμην ἄφωνος ἐ-
φθασε τρομερὰ τις φωνή, ἣτις μεταβαίνει
ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, καὶ ἀποκτᾷ
μεγαλειτέραν δύναμιν. Ἄ! φρίκη... ὑπο-
στήριξόν με... ὁ Οὐγγολίνος μετὰ τῶν
υἱῶν του κατεδικάσθη εἰς σκληρὴν θανα-
τον, εἰς θάνατον νέον καὶ ἀσυνήθην, εἰς
θάνατον χειρότερον παντὸς σπαραγμοῦ,
πλήρη πάσης καταχθονίου βλαπτικῆς. Ὁ
αθλιώτερος πατὴρ ἐγκαταλείρθηκε μετὰ
τῶν ἀθλιῶν υἱῶν του εἰς τὴν διάκρισιν
ἀπέριων ἀπηλπισμένων κλίσεων ἀποθνή-
σκει ταχόμενος ἀπὸ πείναν καὶ δίψαν. Ἐκ
τοῦ σκοτεινοῦ βάθους τῆς τρομερᾶς φυ-
λακῆς ἐξέρχεται τὴν νύκτα παρατετα-
μένος τις καὶ ὑπόκωφος στεναγμὸς, ὅστις
κάμνει νὰ ἀνορθοῦται ἡ κόμη τοῦ ἀκούον-
τος αὐτὸν καὶ νὰ παγῶνῃ τὸ αἷμα. Συχ-
νάκις δὲ τὸ παράπονον μεταβάλλεται εἰς
ὄλολυγμὸν, καὶ ἀκούεται συγκεχυμένος
τις ἤχος ἀπηλπισμένων κρυγῶν αἰτινας
ἐλεεινῶς ζητοῦσιν ἄρτον.

ΕΡΡΙΚ. Ὁ ἄτιμία! Ὁ θυμὸς! τί πρέ-
πει νὰ σκεφθῶ; Ἐάν εἰς τοσαύτην ὑπερ-
βολὴν... ἐάν ἐκ προσταγῆς σου...

ΣΙΣΜ. Καὶ τολμᾷς νὰ πιστεύσης;

ΕΛΕΝ. Ἄχ! Ἐβόησε!

ΕΡΡΙΚ. Ἐγὼ εἶμαι πλήρης εὐσπλαγ-
χίας... ὀργῆς... καὶ τρόμου... Λοι-
πὸν ἄς τρεῖξω.

ΕΛΕΝ. Ὁ Θεὸς! ὁ Ρουγιέρος!...

ΕΡΡΙΚ. Ἄχ, ἀγαθὲ ποιμὴν, δὲν γνω-
ρίζεις;...

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ΕΡΡΙΚΟΣ

ΡΟΥΓ. Ἐνῶ ὁ ποῖς πατῆρ τὸ κατώ-
φλιον τοῦτο κλονεῖται, καὶ σκληρυνθεὶς
ἀποσύρεται. Θεωρήσατε, θεωρήσατε ὅποση
ὠχρότης καλύπτει τὸ μελαγχολικὸν μέ-
τωπόν μου, καὶ πῶς κυρτῆ ἡ τρέμουσα
αὐτὴ κεφαλὴ κλίνει πρὸς τὴν γῆν. Ἐδῶ
βαρύνει ἕλεν τὸ ὑπέμετρον βάρος τῶν

ἀνθρωπίνων πταισμάτων, καὶ ἐδῶ δει-
κνύεται εἰς σὰς ὁ μέγας τρόμος ὅστις
πληροῦ τοὺς Πιζαίους. Ἄχ! Σισμόνδε, τί
πράττεις; Ἢ σκληρὰ ποιῆν ἐν τῇ ζῶν ἀπο-
θνήσκει ὁ Οὐγγολίνος, ταράττει τὴν ἰζαν
μεταξὺ μυρῶν ἐναντίων παθῶν ἡ Πίζα
φαίνεται εἰς τόπος παρὰ τοῦ Θεοῦ κατα-
ραμένος. Συγκεχυμένος τις ψιθυρισμὸς,
βαθεῖα λύπη, κεκρατημένος θυμὸς, κίνη-
σις τις, σιωπὴ τις, προαγγέλλει νέα τρο-
μερὰ πράγματα. Εἶδον πολλὰς μητέρας
μὲ τὰ τέκνα εἰς τὰς ἀγκάλας νὰ ἐγκατα-
λείπωσι τὰ τέκνα, καὶ φοβισμένοι νὰ
στρέψωσι τὸ βλέμμα ἵνα ἴδωσιν ἐάν ἡ
Πόλις βυθίζεται. Ὡς ἐν τῇ ὀλεθρῇ πα-
νώλῃ, ὁ ἀδελφὸς ἐμπορεύγει τὸν ἀδελφόν,
ὁ υἱὸς τὸν πατέρα, ὁ φίλος τὸν φίλον,
καὶ ἡ σύζυγος τὸν σύζυγον· μόνον ἐδῶ
καὶ ἐκεῖ βλέπεις συνθηροισμένα τρομερὰ
πρόσωπα, εἰς αὐτὰ δὲ ἀναγινώσκεις τὴν
θριαμβεύουσαν Γιβελίνιον αὐθάδειαν.

ΣΙΣΜ. Τί λέγεις, Ρουγιέρε; Ὁμιλῶν
οὕτω κατασχύνεις μόνος τὸν ἐκυτόν σου.
Οὕτω θέλεις νὰ καταστρεψῆς τὸ ἱερὸν ἔρ-
γον, ὅπερ σὺ πρῶτος ἐπεχείρησας; Τόσον
ἀδύνατος τώρα τρέμει ἡ φωνὴ ἐκείνη, ἣτις
ἄλλοτε τολμηρὰ καὶ σταθερὰ ἤκουστο
βροντῶσα κατὰ τῶν τυράννων; — Σὺ
ἐφώτισας τὸν συναθροισθέντα λαὸν ἐπὶ τῶν
ἱερῶν δικαίων τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῷ
δοθέντων· σὺ ἐξεγείρων αὐτὸν εἰς τὴν ἐν-
τιμον ἐπιχείρησιν ἐλευθερίας ἀνύψωτες
τὴν ἱεράν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ· καὶ διὰ
σοῦ τώρα ὁ λαὸς τιμωρεῖ τὸ πταίσμα τοῦ
Οὐγγολίνου.

ΡΟΥΓ. Ὁ αἰμακτραὶ λέξεις!

ΕΡΡΙΚ. Οἴμοι! Σισμόνδε, δύνασαι νὰ
πράξεις βαρβαρότητα τοσοῦτον φρικώδη;

ΣΙΣΜ. Τί λέγεις;

ΕΡΡΙΚ. Σὺ, μοχθηρὲ, ἔχεις τὰς κλεῖς
τοῦ φρικτοῦ πύργου...

ΣΙΣΜ. Ἐλθὲ λοιπὸν, ἐλθὲ νὰ τὰς ἀπο-
σπάσῃς ἀπὸ τὴν χεῖρα ταύτην.

ΕΡΡΙΚ. Ἐγὼ... ὀρεῖλω...

ΣΙΣΜ. Τόλμησον. — Σὲ προσμένω.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΕΡΡΙΚΟΣ.

ΡΟΥΓ. Παράνομε!

ΕΛΕΝ. Ἄκουσον...

ΕΡΡΙΚ. Ἄ, στάσου . . . ματαίως ἤθελεις τὸν ἀκολουθήσει.

ΕΛΕΝ. Εἶναι λοιπὸν ἀληθές; Ἄκουσον Ἐρρίκέ μου . . . ἡ δυστυχία μας φθάνει εἰς τὴν ἀκμήν της . . . καὶ ἐάν ἐκτελεσθῇ ἡ ἐσχάτη ὑπερβολὴ τῆς Πιζαίας σκληρότητος . . . ἐάν ὁ πατὴρ κατεδικάσθη εἰς τὸν λυπηρὸν, τὸν νέον τοῦτον ἀτιμον φρικώδη σπαραγμὸν . . . ἐάν μέλη νὰ ὑποστῇ τόσους θανάτους ἢ ἀποθάνῃ πρὶν . . . ἐάν μέλη νὰ ἴδῃ τὰ τέκνα βραδέως ἐκλείποντα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ βλασφημῶν τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν φύσιν νὰ στρέφῃ καθ' ἑαυτοῦ λυσοσῶδως τὰ λειπόμενα ὅσῃ, νὰ τρώγῃ τὰς σάρκας του, νὰ ξεσχίζηται . . .

ΡΟΥΓ. Φεῦ! σιῶπα . . .

ΕΛΕΝ. ὦ Θεέ μου! ἴσως ἤδη αὐτὸς ὑπέφερε πάσας τὰς βρασάνους ταύτας, τὰς ὁποίας οὐδ' ἡ κόλασις ἔχει . . . Ὁ θάνατος θέλει εἰσθαι δι' αὐτὸν οὐράνιον δῶρον . . . τὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπ' αὐτοῦ . . . καὶ ἐγὼ . . . ἤδη καθίσταμαι φρενήρης, μκνιώδης· θέλεις μὲ ἴδει μὲ τὴν κόμην λελυμένην, ὀλολύζουσαν, καταρωμένην νὰ περιτρέχω τὰς ὁδοὺς τῆς Πίζης . . .

ΕΡΡΙΚ. Ἄκουσον . . .

ΕΛΕΝ. Ἀπομακρύνθητι . . . φύγε . . . εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ σκληροῦ ἐχθροῦ μου . . . Οἱ γάμοι ἡμῶν ὑπῆρξαν τρομεροί, ἀπαίσιοι . . . σὺ δὲ . . . σὺ ἤναψας δι' ἡμᾶς τὰς τοῦ ἄλου λαμπάδας . . . Ἄ! Ἐρρίκε, συγχώρησον τὴν παραγοράν μου . . . ὀρέιλω νὰ φύγω . . . Σὲ ἀγαπῶ, Ἐρρίκε . . . καὶ ἴσως . . . εἴμοι! ἴσως εἶναι ἐγκλημα. Ναι, ἐδῶ τὸ πᾶν εἶναι ἐγκλημα, κλαυθμὸς, αἶμα, σπαραγμὸς, θάνατος, ἥλεθρος. — Παραίτησον διὰ παντὸς τὴν σύζυγόν σου, ἀγαπητὲ Ἐρρίκε, δι' ἐμὲ δὲ μένει μόνον ἡ κάλυμμα, ἐν τάξιμον.

ΕΡΡΙΚ. Στάσου, Ἐλένη.

ΡΟΥΓ. Μέχρις οὗ ζῶμεν ἄς μὴ . . .

ΕΡΡΙΚ. Ἐπὶ τῆς σπάθης ταύτης σοὶ ὀρκίζομαι . . .

ΕΛΕΝ. Ἐναντίον τοῦ πατρός σου! . . . ὦ Θεέ μου! νέα ἐγκλήματα . . . Φεῦ θέσον τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην, ἡ λησμόνητον διὰ παντὸς τὰς παλαιὰς ἡδονάς, τὴν τηρηθεῖσαν πίστιν, καὶ τὸν ἔρωτα τῆς Ἐλένης. Τὸ ἐπιτάττει ἡ σκληρὰ εἰμαρμένη· κρύπτομαι εἰς τὸν τῆς θρησκείας κόλπον καὶ ἐπικαλοῦμαι διὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ

τὸν πατέρα μου, δι' αὐτοῦ δὲν μένει οὐδὲν ἄλλο ἀγαθόν . . . τὸν θάνατον.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΡΡΙΚΟΣ καὶ ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ.

ΕΡΡΙΚ. Ἄκουσον ἡ λύπη μου ὁμοιάζει τὴν ἰδικήν σου . . . Ρουγιέρε, ἀρκούντως ὠμίλησα, ἐνέργησον.

ΡΟΥΓ. Σήμερον ἡ Πίζα θέλει ἴδει νέους τρόμους.

(Τέλος τῆς δευτέρας πράξεως.)

(ἀκολουθεῖ.)

Ο ΚΟΜΗΣ ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ.

(Συνέχεια Ἰδα ἀρ.θ. 103)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ἄρχοντας Γιβελλίνοι καθήμενοι.

ΣΙΣΜ. ὦ ἄνδρες! καταστροφεῖς τῶν Γουέλφων, ἔνδοξοι σύντροφοι, λαμπροὶ φίλοι καλῶς ὠμιλήσατε. Ἐγὼ ὅστις ἐδοκίμασα ὄλον τὸ τρομερὸν βᾶρος τοῦ ἤδη συντριβέντος ζυγοῦ καλῶς ἐννοῶ τοὺς ἄλλους διαλογισμοὺς ὑμῶν. Ὅθεν τῶρα ἡ ἔξοχος Πιζαία σκληρότης διδάσκει εἰς τὸν κόσμον τὸ ἀσφαλέστερον μέσον τῆς παντοτεινῆς ἐξώσεως τῆς τυραννίας. Ὁ τύραννος δοκιμάζων τοὺς σπαραγμοὺς ὄλους καὶ τὰς λύπας τὰς ὁποίας ἔκκεν νὰ δοκιμασῶσιν οἱ ὑπήκοοί του, ἀποθνήσκει ἀπὸ πείναν' ὡς ἔκαμνε τότε νὰ ἐκλείψωσιν οἱ ἄνθρωποι, πέριξ αὐτοῦ τῶρα ἐκλείπουσι τὰ τέκνα του ἀπὸ πείναν, εἰς δὲ τὴν σπαραξικάρδιον θεῶν ἐννοεῖ τὸν τρόπον ὄλον τοῦ ἐγκλήματός του. Οὐδεὶς τῶν Γεραρδίτκων θέλει σωθῆ' ὁ Φερνάνδος εἶναι μακρὰν, δι' αὐτὸν ὅμως ἐξεδόθη ἤδη ἡ διαταγὴ θανάτου· θέλει πέσει ἐν μάχῃ. Ὅλοι συμφωνοῦμεν ὑπὲρ τῆς εὐνμερίας τῆς πατρίδος· μόνον ὁ ἀδελφός μου Ρουγιέρος ἐνκντιοῦται εἰς ἡμᾶς, ἐπειδὴ ἡ θρησκεία ἐμπνέει πράξεις γνώμας εἰς τὸν σεβάσμιον γέροντα. Αὐτὸς ὀμιλεῖ, φίλοι, ἡμεῖς μόνον ἐνεργοῦμεν. — Ἄλλ' ἵνα τὸν καθησυχάσω ὀλίγον, ἐπειδὴ ἰσχύει πολὺ ἐπὶ τοῦ ὄχλου, τῷ ὑπεσχέθην νὰ συνθηκολογήσω μετὰ τοῦ τυράννου. Ἐκ τοῦ σκότους τῆς φυλακῆς του θέλει σωθῆ' ἐπ' ὀλίγον ὁ Οὐγολίνος· θὰ ἀκούσετε τὰς συνθήκας· ἐλπίζω δὲ ὅτι θέλουν εἶσθαι ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ὅτι ἐδῶ θέλει γίνεαι δῆλον τίς εἶναι ὁ Οὐγολίνος, καὶ τίς ὁ Σισμόνδος. — Ἄλλ' ἰδοὺ προσερχεται ὁ δέσμιος.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ ἀλυσσίδετος μετὰ φύλακων.

ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, Γιβελλίνοι.

ΟΥΓ. ὦ βάρβαροι, ποῦ, ποῦ σύρετε... τὸ περίσσευμα ταῦτο τοῦ θανάτου... ; Εἰς νέους σπαραγμοὺς, καὶ ἔτι σκληροτέ-

ρους... ; Ἄ ὄχι, βεβαίως; ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ὑπάρχουσι μεγαλύτεροι... Ἐὰν μὲ ἀφρέσατε ἀπὸ τὴν φοικώδη θεῶν τῶν πειναλέων ἐκπνεόντων τέκνων μου, ὀφείλω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω· καὶ ὡς εἰς Θεὸν νὰ προσπέσω εἰς σᾶς. — Τίνες εἰσθε;... πόθεν ἐρχεται πρὸς ἐμὲ ἡ ἀπροσδόκητος χάρις; Ἐκ τοῦ σκότους τοῦ πύργου περιπατῶ μετὰξὺ ἀμυροῦ φωτός, καὶ ἐνταῦθα δὲν διακρίνω τίποτε. ὦ! μοὶ ἐδόθη κάθισμα; — Εἶναι ἴσως ὁ παλαιὸς θρόνος; — Ἀφαιρέσατέ μοι λοιπὸν ἀπὸ τοὺς πόδας τὰς ἀλύσεις ταύτας.

ΣΙΣΜ. Ἄκουσον, Οὐγολίνε· ἡ παραφροσύνη σου δύναται ἐν μέρει νὰ πραγματοποιηθῆ' τὸν θρόνον ὄχι, ἐπειδὴ ἡ πιζα δὲν πρέπει νὰ ἔχη τυράννου· θελεῖς ἀπολαύσει ὅμως τὴν ζωὴν, τὴν ἐλευθερίαν τῶν τέκνων σου, ἐὰν εἰς ὅτι σοὶ προτείνει τῶρα...

ΟΥΓ. Τὴν ἐλευθερίαν;... τὴν ζωὴν τῶν τέκνων μου; Ἄ εὐθύς, τρέξατε, ἐπιτάχυνετε, πετάξατε. Δι' ἐμὲ οὐδὲν ζητῶ, ἐπειδὴ ὑπὸ μεγάλης λύπης τρέφομαι με δάκρυα καὶ ζῶ πολὺ! Ἀλλὰ τὰ ἄθωα τέκνα μου πλησιάζουν νὰ ἐκπνεύσωσιν ὑπὸ λυσσώδους ἐκλύσεως... Καὶ ἐὰν μίαν μόνην στιγμὴν εἰσέτι βραδύνητε... μίαν μόνην στιγμὴν... τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα θύματα μετὰξὺ ἀπλητισμένων τρομερῶν ἐπικλήσεων ἀποπνέουσι τὴν ἐσχάτην πνοήν... Ἄχ! ἄρτον, ἄρτον φέρετε... ἐν μόνον τεμάχιον ἄρτου, μίαν ῥοφίαν ὕδατος εἰς τὰ δυστυχῆ τέκνα μου· εἰς τοὺς φλογισμένους ἐκείνους φάρυγγας, εἰς ἐκεῖνα τὰ κατεξηραμένα στήθη, μίαν μόνην σταγὼν ὕδατος θελεῖ εἶσθαι δρόσος πραδεῖσιος. Ἄγετε, πετάξατε λοιπόν. — Οἴμοι, τρομερὰ σιγὴ βασιλεύει, καὶ οὐδεὶς κινεῖται!

ΣΙΣΜ. Δὲν εἶναι ἀκόμη καιρός. — Ἄκουσον, Οὐγολίνε, με ποίας συνθήκας σοὶ παρεχωρήθη ἡ ἐξχαγορὰ τῆς ζωῆς σου καὶ τῶν τέκνων σου.

ΟΥΓ. ὦ! πῶς εἰς τὴν φωνὴν ταύτην αἰσθάνομαι τὸ αἷμά μου ταρτατόμενον ἐντὸς τῶν φλεβῶν μου! τῶρα τὴν ἀναγνωρίζω· εἶναι ἡ ἀποτρόπαιος φωνὴ τοῦ Σισμόνδου, ὅστις μοὶ κατασπέρφει πᾶσαν ἐλπίδα, καὶ ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας μου ἀνακινεῖ τὴν ἀπλητισμένην μαγίαν μου. Σὺ νὰ προτεινῆς εἰς ἐμὲ συνθήκας... σὺ; ὁποίας συνθήκας; Ἄ!... βεβαίως ἀτίμους!...

ΣΙΣΜ. Ναι, συνθήκας αίματος, και ἐξ ἐκείνου τοῦ αίματος τὸ ὅποιον σὺ ἔχυσας, καὶ δι' ὃ τόσον ἐκλαυσα καὶ ὀλυνέν κλαίω, καὶ ὕπερ τοιαύτην παρ' ἐμοῦ ἐκδίκησιν ἀπαιτεῖ . . . τί λέγω; Ἐγὼ κάθικμαι ἐνταῦθα πατήρ τεθλιμμένος, εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ὑποστηρίζω τὸ δίκαιον μυρίων πατέρων. Ἐγὼ ἐβλάφθην μᾶλλον ἀπάντων, καὶ ὀμιλῶ. Ἀποκρίθητι λοιπὸν· τί ἔκαμες, τύρανε, τί ἔκαμες τόσους υἱούς μας; Μὲ ἄδικον, ἐπονείδιστον ἰσχύν, κατέστησας αὐτοὺς πληθὺν αἰχμαλώτων, ἐπὶ τοῦ αὐχένος τῶν ὁποίων πάντοτε διὰ νεύματός σου ἔπεσεν ὁ πέλεκυς. Ὡς ποιμνιον αὐξήθην ἐν τῷ σφαγείῳ μετεχειρίσθης αὐτοὺς ὡς ἤθελες, καὶ ἄλλος ἐκλείσθη εἰς τὰς φαλακὰς, ἄλλος ἔλαβε θάνατον ὑπὸ τῆς ἰδίας σου χειρὸς, ἄλλος ἐξορισθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκίας εἰς σκληρὰν ἐξορίαν ἐπεθυμήθη καὶ ἐθρηνήθη ὑπὸ τοῦ γεννητόρός του. Τίς τὴν καταχθονίαν ἐξουσίαν σοὶ ἔδωκε; Ἡ ἀπόλυτος ἰσχὺς τῶν προγόνων; Ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ; Ἡ ἡ ψῆφος τοῦ λαοῦ; Ἄθλιε! Σὺ τὴν ἀφήρπασας ἀπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ. Ὑπὸ σοῦ παρηλλάχθη ἡ παλαιὰ τάξις τῶν πραγμάτων, παρεβιάσθησαν οἱ νόμοι, καὶ ἡ τυραννία ὑπερέβη πᾶν ὄριον. Τί πλέον; Σὺ ἐπώλησας εἰς τὴν μισητὴν Φλώραν τὰς γαῖάς μας καὶ τὰ ἰσχυρότερα φρούριά μας, ἵνα ἀγοράσῃς ὑποστήριγμα τῆς τυραννίας σου. Ἡ θεία ὀργὴ ἀπνύδασε τοῦ νὰ σὲ ἔχη ἐδῶ μάλιστα τοῦ λαοῦ· ἡ Πίζα ἀρκούντως ὑπέφερε· τώρα δὲ εἰς τοὺς σπαραγμούς, τοὺς ὁποίους ὑπὸ σοῦ ὑπέστημεν ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ὑπόκυψον σὺ μετὰ τῶν τέκνων σου, τύρανε αἰμοδόρε.

ΟΥΓ. Τίς ἐκ τοῦ σκοτεινοτέρου βάλθους τῆς ἀβύσσου ἐξέμεσε τὸν δαίμονα τοῦτον καὶ τὸν ἔθεσεν ἐνώπιόν μου . . .; Αἰσθάνομαι τὴν κόμην μου φρικιδῶσαν καὶ ὡς νὰ φεύγῃ ἐκ τοῦ μετώπου μου . . . ἄγριος τρόμος μὲ κυριεύει . . . ἡ δὲ μακρὰ ἀγωνία ἀποκαθίσταται ἐπωδυνοτέρα, καὶ ἡ πείνα μοῦ κρατεῖ τοὺς λόγους ἐντὸς τοῦ στόματος. Καὶ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀμιλήσω . . . ἡ δὲ ἐσχάτη αὕτη δοκιμασία μου θέλει βοήθησιν τὸν ἄδην. Ὡς ἀνδρεῖοι! οὕτω λοιπὸν μ' ἐσύρατε ἐνταῦθα μὲ τὴν σκληρὰν ζωῶδη χαρὰν νὰ ἀποκληρυνθῆτε ἐπὶ τοῦ νενικημένου, νὰ μὲ

ρίψετε εἰς τὸν βόρβορον, νὰ μὲ καταπαῖ τήτης, νὰ ὑβρίσητε τὴν δυστυχίαν μου; — Ἰδοὺ ἐξοχοὶ καὶ γενναῖοι ἀποδείξει τῆς Νέας Πίζας ἐλευθερίας! — Ἰδοὺ τὰ ἱρωϊκὰ κατορθώματα, οἱ ἀξιεπαινοὶ ὑψηλαὶ ἀρεταὶ ψυχῶν ἰσχυρῶν, ἐλευθέρων, μεγάλων! — Αὐθάδεις ὅσον δειλοὶ! Εἰς τὰς σκληρὰς ἀτίμους πράξεις ἐγράφη ὁ θρίαμβός μου. Ὁ Οὐγολίνος ἐσεβάσθη τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐδῶ . . . ἐδῶ ἔπαλε καρδία ἐλευθερά, ὑψηλόφρων. Ἀλλ' ἀφοῦ εἶδον ἐν τῇ Πίζῃ τὰ αἰσθήματα τῶν υἱῶν διαφέροντα ἀπὸ τὰ τῶν πατέρων, καὶ ἐκεῖνα τῶν ἀπογόνων ἀπὸ τὰ τῶν προγόνων, ἀφοῦ μὲ ὑπερβολικὴν καρδιαλίαν αἶετοτε εἶδον βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον στυνομένην ἐν τοῖς στήθεσι τὴν παλαιὰν ἀνδρίαν καὶ τὸν πόθον τῆς ἀληθείας καὶ ἰεράς ἐλευθερίας ἐλαττούμενον, « ἡ Πίζα, ἐφώναξα, θέλει ἓνα τύραννον » — Ἐσρεψα πέριξ τὸ βλέμμα, καὶ οὐδεὶς μοὶ ἠναντιοῦτο. Ἐγὼ ὑπερ τῆς πατρίδος μου ἔχυσα τὸ αἷμά μου· αἱ δὲ οὐλαὶ αὐτὰ ὑπ' ὧν εἶμαι πλήρεις τὸ πιστοποιοῦσιν. Εἰς τὴν νίκην ὠδήγησα πάντοτε τοὺς πολίτας, τὴν δὲ πατρίδα μου κατέστησα τρόμον τῶν ἐχθρῶν της. Ἐσκέρθη νὰ σμικρύνω τὴν καταισχύνῃν της ἀποκαθιστῶν αὐτὴν δούλην τοῦ Οὐγολίνου· καὶ ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς ἐλευθερίας ἔμελλεν ἤδη νὰ ἀνεγερθῆ ἄνθρωπος ἰσχυρός, μόνος ὁ Οὐγολίνος ἦτο ἀξίος τούτου. Ἐγὼ κατὰ τὴν ἀνάγκην ἠσθάνθη τὴν τόλμην, πλὴν ἡ καρδία, καὶ ἡ καρδία μου δὲν ἦτο πολὺ σκληρὰ, ὡς ὀφείλει νὰ ἔχη αὐτὴν ὁ προσπαθῶν νὰ οἰκοδομήσῃ ἓνα θρόνον ἐπὶ τῶν λειψάνων τῆς ἐλευθερίας. Πολλοὺς τῶν προσβληθέντων ἐχθρῶν μου κατεφρόνησα, πολλῶν δὲ ἐφείσθη, οἵτινες πρὸς βλάβην μου ἦσαν οἱ ἀπηνέστεροι, καὶ τοῦτο καλῶς γινώσκει ὁ Σισμόνδος. — Δί ἄγρια καὶ μακρινὰ φωνὰ τὰς ὁποίας ἀκούω ἀνηχοῦσας πέριξ, δὲν εἶναι φωνὰ ἀναστηθείσης ἐλευθερίας, ἀλλὰ κεκρατημένης ἐκδικήσεως, ἐκδικήσεως αἰμοχαροῦς, τιμωρούσης με ἐπειδὴ δὲν ἐφάνην ἐνταῦθα ἀρκούντως τύραννος. Αὕτη εἶναι ἡ πηγὴ πάσης μου δυστυχίας, πάσης μου λύπης· τοῦτο εἶναι τὸ ἐγκλημα μου.

ΣΙΣΜ. Ταῦτα εἶναι φλυαρίαι, μωρολογίαὶ παντὸς ὑπερηφάνου, ὅστις νομίζει ἐαυτὸν γεννηθέντα ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα δεσπόζη

καὶ ὅστις ἀφῆρασε παρὰ τοῦ λαοῦ ὅ,τι ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός. — Ναί, σὺ εἶσαι ἔνοχοι, καὶ αἰσθάνεσαι τὸν ἔκυτόν σου ἔνοχον. — Σοὶ προτείνω ὑψηλὴν τινα διόρθωσιν τῶν ἀναριθμητῶν λαθῶν σου. — Ἄκουσον αὐτήν. — Ἡ Πίζα δὲν εἶναι ὡς στοχαζέσαι ἀναξία ἐλευθερίας. Ἐμπειρικλείει ἐν ἑκυτῇ ψυχᾷ διακίβρους, γενναίους, ἰσχυράς· καὶ μοιολογῆτι ἐσθῆσας πλείστας, μένουσιν ὁμως ἐνταῦθα, ὅσαι ἀρκοῦσιν ἵνα ὑπερισχύσῃσι κατὰ τοῦ ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν της, καὶ ἵνα ἀποκαταστήσῃσι τὴν δημοκρατίαν μεγάλην, αἰωνίαν. — Σὺ λοιπὸν ὀφείλεις νὰ ἀποδείξῃς ὅτι μετενόησας διὰ τὰ λάθη σου· ὀφείλεις νὰ καταδικάσῃς μεγάλως σεαυτὸν ἐνώπιον πάσης τῆς Πίζης· νὰ ζητήσῃς παρ' ὅλου τοῦ λαοῦ συγγνώμην τῶν ἀτίμων καὶ μιαιῶν πράξεων εἰς τὰς ὁποίας ἀχαλιναγωγῆτος ἀφέθης· νὰ κλίνῃς τὸ γόνυ ἐνώπιον αὐτοῦ ὅστις εἶναι Κύριός σου· νὰ θρηνήσῃς τὰ πλημμελήματά σου· καὶ σὺ αὐτὸς νὰ κηρύξῃς τὴν ἐλευθερίαν. Τότε δὲν ἔχεις πλέον ἐχθρὸν τὸν Σισμόνδον, τότε λύω τὰς ἀλύσεις σου, καὶ ζῆσον μὲ τὰ τέκνα σου· ἡ δὲ Πίζα εἶναι ἐν εἰρήνῃ· ἡ Πίζα εἶναι μεγάλη.

ΟΥΓ. Τί! ἡ Πίζα ἐν εἰρήνῃ; ἡ Πίζα μεγάλη; ἄς ὑπάρχῃ μόνον ἡ ἀτιμία τοῦ ὀνόματος αὐτῆς καὶ ἄς εἶναι τρόμος τῶν αἰῶνων... φοβία τοῦ κόσμου. — Φύλακες, ποῦ εἴσθε;... σύρατέ με... σύρατέ με πάλιν πρὸς τὸν πύργον· ἐλευθερώσατέ με, παρακαλῶ, ἀπὸ τὴν θέαν τῶν ληστῶν τούτων, οἵτινες ἀφ' οὗ μοι ἀφῆρασαν τὴν ζωὴν καὶ τὰ τέκνα μου... μὴ ὄντες εἰσέτι εὐχαριστημένοι ζητοῦσι νὰ μοι ἀρπάσωσι καὶ τὴν τιμὴν... τὴν φήμην.

ΣΙΣΜ. Τὴν τιμὴν! τὴν φήμην! Τὰ ὀνόματα ταῦτα εἶναι ἀγνωστα εἰς τὸν Τύραννον· αὐτὸς τὰ κατεπάτησε καθ' ἡμέραν μεταξὺ τῶν φόνων ἠνοιξε τὴν πρὸς τὸν θρόνον ὁδὸν· ἐπώλει τὰ ἱερὰ ταῦτα ὀνόματα ἀνθ' ἑνὸς κενοῦ τίτλου. Οὐδὲν δύναται ν' ἀπολέσῃς.

ΟΥΓ. Οὐδὲν ἤθελε δυνήθῃ νὰ σοὶ δώσῃ ἡ δειλία μου. Ὁ χαμερπὴς ἐκεῖνος λαὸς ὅστις ἀφῆκε νὰ θέσωσιν ἐπὶ τοῦ τραχήλου του τὰς ἀλύσεις, δὲν εἶναι πλέον ἄξιος ἐλευθερίας κυβερνήσεως. Ἐάν ποτε ὑπῆρξε δειλός, ἐάν ποτε ἀφέθῃ ν' ἀπα-

τηθῇ, τὸ πεπρωμένον του ἐπληρώθη· αὐτὸς θέλει εἶσθαι αἰώνιον παίγιον τῶν ἰσχυρῶν.

ΣΙΣΜ. Ἀρνεῖσαι λοιπὸν;

ΟΥΓ. Ἄτιμοι, καὶ ἤθελατε;...

ΣΙΣΜ. Σὲ μόνον λοιπὸν, σὲ μόνον μέμφου διὰ τὴν σπαραξικάρδιον θέσιν σου (1)· φύλακες!... (2) Οὗτος... ἄς... μ' ἐνοιοῖτε. — Ἀλοῖμονον εἰς τὸν ὅστις ἤθελε τολμήσει νὰ τῷ βύβῃ ἐν μόνον τμημα ἄρτου.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ,

ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, ΓΙΒΕΛΛΙΝΟΙ.

ΕΛΕΝ. ὦ Πάτερ;

ΟΥΓΟΛ. Θεέ μου! ὅποια φωνή.

ΣΙΣΜ. Καὶ τίς, τίς τολμᾷ;...

ΟΥΓΟΛ. Ἄ ναί, ἀθλία, ἐλθέ καὶ πρὸς τὸν πατέρα σου...

ΕΛΕΝ. Ἄ πάτερ μου!

ΟΥΓ. Θύγατερ, σὲ ἀφρασαν οὗτοι ἐν τῇ ζωῇ; φεῦ, ἐλθέ...

ΣΙΣΜ. Ὁπίσω.

ΟΥΓ. Τολμᾷς νὰ παρεντίθεσαι, καὶ νὰ ἐμποδίξῃς τὸν ἐναγκαλισμὸν!...

ΣΙΣΜ. Ἀρνεῖται ἐπιμόνος ἵνα ἀποτυθῇ τῆς τυραννίης, ὥστε οὗτος ἀφ' ἑαυτοῦ καταδικάζεται. — Ἐκτελέσατε τὸ χρέος σας, ὦ φύλακες, καὶ πρὸς τὸν πειναλέον πύργον...

ΡΟΥΓ. Πῶς;

ΕΛΕΝΗ. Τί ἀκούω!

ΟΥΓ. Οἴμοι!

ΕΛΕΝΗ. Ἀτελεσφόρητοι λοιπὸν ὑπῆρξαν οἱ λόγοι σου, ὦ ἀγαθὲ ποιμὴν; Ναταία ἡ ἐλπίς σου; Αὐτὸς ὁ ἀποθάνῃ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἀπὸ θάνατον τοσοῦτον φοβώδης; ὦ φίλτατε πατέρι ὦ πάτερ μου! Ἐγὼ αἰσθάνομαι ἔδω πάσας τὰς βαταῖους σου, πάντας τοὺς σπαραγμούς σου καὶ εἰσέτι μεγαλητέρους. Οἴμοι! Πῶς δύναται ἐπὶ γῆς νὰ ἔχη χώραν βαρβαρότης τοσοῦτον στυγερά! Πῶς δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦναι τοσοῦτον σκληρὸς κατὰ τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ πῶς δύναται ὁ Θεὸς νὰ ὑποφέρῃ τοσοῦτον ἀπηνεῖς ὑπερβολάς! Ἰδέτε, ἰδέτε πόσας ρυτίδας ἀφῆκεν ἐπὶ

(1) Ἀνίσταται καὶ μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ ἄλλοι.

(2) Εἰσιέρχονται οἱ φύλακες.

τοῦ προσώπου του ἡ πείνα! πῶς εἶναι κοίλοι καὶ ἐστερημένοι φωτὸς οἱ ὀφθαλμοί του, πῶς ἀνωρθωμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου ἡ κόμη! Οἴμοι! σχεδὸν ἐκπνέει! καὶ σεῖς δὲν κινεῖσθε, δὲν κλαίετε, δὲν ὠχρεῖσθε; . . . ἀπληπισμένη πίπτω πρὸ τῶν ποδῶν σας· τὸ ἔνσαρκον ἐκεῖνο φάσμα, ταῦτα τὰ δάκρυά μου . . . ἡ λύπη αὕτη ἄς διεγείρωσιν ἐν ὑμῖν εὐσπλαγχνίαν· ἡ θρησκεία ἄς ὀμιλήσῃ εἰς τὴν καρδίαν σας, καὶ ἡ θρησκεία ἄς συγκινήσῃ ὑμᾶς. . . ἐλευθερώσατε τοὺς ἀδελφούς μου, τὸν πατέρα μου. . .

ΟΥΓ. Ἐλένη, ἐγέρθητι, τί πράττεις; . . . Διατί ἐκμηδενίζεσαι τόσον, θύγατερ; Νὰ παρακαλῆς δι' ἐμέ; . . . καὶ ποίους νὰ παρακαλῆς; Αὐτοὺς;

ΡΟΥΓ. Ὅποιαν καρδίαν ἔχεις, Σισμόνδε;

ΣΙΣΜ. Τὸν κατέστησα ἀνεξάρτητον δικαστὴν τῆς τύχης του· πλὴν αὐτὸς εἶναι σκληρὸς.

ΟΥΓ. Δι' ἔσχατον βασιανιστήριον μὲ ἔθεσαν μεταξύ τῆς ζωῆς τῶν τέκνων μου καὶ τῆς τιμῆς μου. Ἄ! Ἐγέρθητι, Ἐλένη μου, φύγε ἀπ' αὐτούς. . . δι' ἡμᾶς δὲ ἰκέτευε τὸν Θεόν.

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν πλέον οὐδεμία ἐλπίς; Ἄ ναι! μοὶ τὸ λέγει ἡ καταχθονία αὕτη σιωπῆ! Ὡ δειλοί! Ὡ διπλασίως διαστρεμμένοι! — Ὡ ἄτιμοι! Εἴθε νὰ λάβητε τὴν αὐτὴν τύχην τούτου, καὶ χειροτέραν, ἐάν ὑπάρχη. — Ἐστερημένοι τιμῆς, ἐστερημένοι περιουσίας, κατηραμένοι παρὰ τοῦ Θεοῦ, μισούμενοι παρὰ τῶν ἀνθρώπων, εἴθε νὰ ἰδῆτε τὰς τρυφερὰς συζύγους σας καὶ τὰ ἀθῶα τέκνα σας ἐκπνέοντα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας ὑπὸ βραδέος θανάτου· εἰς σᾶς δὲ σκελετοὺς ἡμιζώους καὶ θεατὰς τῶν ἀπανθρώπων καταστροφῶν, εἰς σᾶς νὰ φθάσῃ τρομερὸς, βραδύς, ἀπληπιστικὸς θάνατος.

ΟΥΓ. Ὁ Θεὸς νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἀράς σου. Εἰς τὴν Πίζαν ἐγὼ ἀφίνω. . . τὴν αἰώνιαν κατάραν μου. . . Κακὴ, σκληρὰ πόλις, μὴ χαίρης ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ τοῦ Κυρίου σου, ἐπειδὴ τὸ μέτρον τῶν πταισμάτων σου εἶναι πλῆρες, καὶ ὁ Θεὸς θέλει σὲ τιμωρήσει· θέλεις ἰδεῖν τὰ παράλιά σου ἔρημα. . . ἐφάμιλλος τοῦ Ἐνετοῦ λέοντος ἐν τῇ θαλάσῃ, δὲν θέλεις εἰσθαι πλέον ἀντίζηλος τῆς Γενεύης. . . εἰς δὲ τὰς μεμκροσμένους ἀκτᾶς, ὅπου πρῶτον

τόσον ἰσχυρῶς ἠκούσθη, αἰωνίως ναι, αἰωνίως θέλει σιγήσει ἡ φωνὴ τῶν θριάμβων σου. Παίγιον τῶν χειτόνων, καταφρόνησις τοῦ κόσμου. . . σὺ αὐτὴ ἐν τῇ φρικώδει καὶ μακρᾷ ἀγωνίᾳ, ἣν τώρα ὑποφέρω. . . χωρὶς ποτὲ νὰ ἀποθάνῃς, πάντοτε θέλεις ἀποθνήσκαι (1).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ,
ΓΙΒΕΛΛΙΝΟΙ.

ΕΛΕΝΗ. Ὡ πάτερ! πάτερ! (2).

ΡΟΥΓ. Ὡ τρομερὰ ἡμέρα!

Τέλος τῆς Γ'. πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ

ΕΛΕΝΗ. Τίς μὲ ἀνακαλεῖ πρὸς τὸν πόνον μου, ἐκ τοῦ γλυκεῖος λιθάργου, εἰς τὴν ἡμῶν βυθισμένην; Εἰσαι σὺ, ὦ φρόνιμη γέρον; Εὐσπλαγχνικῶς μὲ σφίγγεις εἰς τὰς ἀγκάλας σου καὶ σφογγίζεις τὰ δάκρυά μου. Ἄχ ἄρες τὸν θάνατον νὰ κλείσῃ τοὺς ὀρθαλμούς τούτους. Ἦθελον εἰσθαι πολὺ εὐτυχὴς, ἐάν δὲν ἴδω ἐν τῇ ἐσχάτῃ δυστυχίᾳ ἐξολοθρευμένους ὑπὸ τῆς πείνης. . .

ΡΟΥΓ. Ἡ θέλεις ἰδεῖν τρομερὰν μάχην μεταξύ πατέρων καὶ υἱῶν, ἣ θὰ ἐλευθερωθῇ ὁ Οὐγγολίνος; — ἐλπίζε.

ΕΛΕΝΗ. Ἄ σὲ ἐνοῶ! ὁ ἔβροτος ὑποκινεῖ τὸν ὄχλον πρὸς ὑπεράσπισίν του. Οὕτω τοὺς τρόμους διαδέχονται οἱ τρόμοι, τὰ ἐγκλήματα διαδέχονται ὑπὸ τῶν ἐγκλημάτων. Καὶ ἐάν αὐτὸς μολυνθῇ ὑπὸ τοῦ πατρικοῦ αἵματος. . . ἤθελε δυνηθῆ νὰ μοὶ προσφέρῃ πλέον τὸν συζυγικὸν ἐναγκαλισμόν; μόλις ἐκτελέσῃ τὴν βδελυρὰν ὑπερβολὴν, εἰς ἐμὲ μόνην θέλει ἰδεῖν τὴν ὀλεθρίαν αἰτίαν τοῦ κακουργήματός του, καὶ μεταξύ ἀενάων ἐλέγχων θέλει μοὶ φωνάζει· « διὰ σὲ ἐφόνευσα τὸν πατέρα μου. . . Πέταξον, Ρουγιέρε, πρὸς εὐρεσίν του, ἀπόσπασον, παρακαλῶ, ἀπὸ τῆς

(1) Πίπτει, ὑποστηρίζεται δὲ καὶ φέρεται ἔξω ὑπὸ τῶν ὀπλοφόρων.

(2) Πίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ρουγιέρου.

χειρός του τὸ πατροκτόνον ζίφος· εἶπέ του, ὅτι πᾶς πατήρ, ἂν καὶ ἀπάνθρωπος, ἀπαιτεῖ σέβας, εἶπέ του, ὅτι τοῦ τὸ ἐπιβάλλω, εἶπέ του, ὅτι ἡ σκληρὰ καὶ φρικώδης εἰμαρμένη μας ἐστρωμένη ἤδη εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ ὅτι εἰς τὰ τεῖχη ταῦτα δὲν θέλει ἴδῃ ποτὲ πλέον τὴν Ἑλένην του.

ΡΟΥΓ. Εἰγὼ εὐλογῶ τὰ ὄπλα τὰ ὅποια ἔλαβεν ὁ Ἑβρίκος. — Οἴμοι! ἐγὼ ἂν καὶ ἀθῶος, ὑπῆρξά ἢ πρώτη αἰτία τῆς σκληρᾶς τύχης τοῦ Οὐγολίνου· καὶ πρῶτος ὀφείλω νὰ παρέξω ὑψηλὴν τινα θεραπείαν εἰς τοσαύτην ζημίαν.

ΕΛΕΝ. Ἀλλὰ θεραπείαν αἵματος!

ΡΟΥΓ. Αὕτη θέλει δυνήθῃ νὰ σμικρύνῃ πρὸς τοὺς ἀπογόνους τὸ αἷσχος μας. Ἐὰν δὲ ποτε ἐγεροθῇ ἐκ τοῦ ἀποτροπαίου πύργου φοβερὰ τις φωνή, τὴν ὅποιαν νὰ ἐπαναλάβῃ ἢ Πιζαία σκληρότης εἰς τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας· μὴ γένοιτο ἵνα εἰς τὴν φωνὴν ἐκείνην προστεθῇ· « ἡ Πίζα ὑπέφερε βαρβαρότητα τοσοῦτον καινοφανῆ, καὶ δὲν ἐχύθη οὐδὲ ῥάνις αἵματος. » Τὸ χυθησόμενον αἷμα θὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀτιμίαν μας. Ἐν τούτοις συμφέρει νὰ ἐλπίζωμεν. Ἰσως δὲ αἰ ἀπειλαί, ἢ ὀργή, τὰ ὄπλα τοῦ Ἑβρίκου λάβωσιν αἴσιον πέρας. — Ἄς ἴδῃ ὁ αἰμοχαρὴς ἀδελφός μου ὅτι δὲν εἶναι τόσον εὐκολος ἢ ἐπιχείρησις, τὸ δὲ γυμνὸν ἐκεῖνο ζίφος ὅπερ θέλει ἀστράψῃ εἰς τὴν χεῖρα ἐνός υἱοῦ ἃς τὸν κάμῃ νὰ αἰσθανθῇ τὸ βᾶρος ὄλον τῆς ἀπάνθρωπου τολμηρίας. Εἰς τὴν θέαν ἐκείνην ἴσως μετανοήσῃ, ἴσως ἀπορρίψῃ τὸ ζίφος· ἀλλ' ἐὰν ἦναι τοσοῦτον σκληρός, ὥς ἀτάραχος νὰ κινήσῃ πρὸς ἀπαισίαν μάχην, ἐγὼ θέλω ὀρμήσει ἐντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ὑψόνων τὸν Σταυρόν, εἰρήνην, θέλω φωνάζει, εἰρήνην, ὦ ἀδελφοί. Πάντοτε ἡ Πίζα ὑπῆρξεν εὐπειθής πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ Ποιμένου της, καὶ ἐὰν μετὰ τοσαύτας σφαγᾶς ὑπερποθῇ ἀνάπαυσιν καὶ εἰρήνην, καρπὸς τῆς εἰρήνης ἔσται ἡ ζωὴ τοῦ Οὐγολίνου.

ΕΛΕΝ. Ἄ Ρουγιέρε, τί λέγεις; — Πᾶσα πρόνοια, βραδεία θέλει φθάσει. Τέσσαρες ἤδη ἡμέραι παρήλθον, ἀφ' ὅτου ὁ Οὐγολίνος ἐκλείσθη ἐντὸς τοῦ ἀπαισίου πύργου, καὶ βεβαίως, οἴμοι! μετὰ τῶν τέκνων του πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν οὐδὲ σκιά φαγητοῦ εἶδε· καὶ τέσσαρες ἤδη νύκτας ὑπνος δὲν ἐκάλυψε τὰ ὠχρά καὶ ἐξησθηνημένα βλέφαρά των. Βεβαίως ἀπέθανον

ἤδη οἱ ἄθλιοι· καὶ ἂν σήμερον ἀνοιχθῶσιν αἱ θύραι τοῦ φοικτοῦ πύργου, δὲν θὰ ἐξέλθωσι μόνις εἰς τὸ φῶς· καὶ δὲν θὰ προυθῶσιν νὰ τρέξωμεν πρὸς αὐτούς, ὅπου θὰ τοὺς ἴδωμεν βωβούς· καὶ κρούουσι, ἴσως πίπτοντας πρὸ τῶν ποδῶν μας, ἵνα μηδέποτε ἐγερωθῶσι πλέον! — Ἄλλ' ὅποιον ὄρουσον ἀκούω; Ὅποιαν κλαγγὴν ὄπλων καὶ ὀπλοφόρων; ἢ Θεέ μου!

ΡΟΥΓ. Εἶναι ὁ Σισμόνδος.

ΕΛΕΝ. Τίς μὲ ἀπαλλάττει τῆς ἀποστροφόμενης θέας;

ΡΟΥΓ. Κρύφθητι, θύγατερ, εἰς τὰς ἀγκάλας ταύτας· ἐγὼ ὀφείλω...

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΙΣΜΟΝ ΔΟΣ μετὰ ΓΙΒΕΛΛΑΙΝΩΝ καὶ πολλῆς ἀκολουθίας ἐπιτεφύρων. ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ.

ΣΙΣΜ. Ὡ! τί βλέπω; Ρουγιέρε, τί πράττεις; μετ' ὀλίγον τὸ πεδίον τοῦτο θέλει εἶσθαι πεδίον τῆς μάχης, καὶ τὸν ἐμπύλιον πόλεμον θέλει φέρει ἐνταῦθα ἡ ἀνδρεία δεξιὰ τοῦ συζύγου της. Θέλω δὲ τὸ ἀναιμιον πτώμα ταύτης νὰ θέσω ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ὡς ἐμπόδιον τοῦ προδότου· ἃς εἰσέλθῃ, ἃς καταστρέψῃ, ἃς κατεδαφίσῃ τότε τὸ παλάτιον τοῦτο, ἃς ὑψώσῃ τότε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πατρὸς τὸ πατροκτόνον ζίφος. Ἀπομακρύνθητε λοιπόν...

ΕΛΕΝ. Ἰδοὺ τὸ στήθος, ἀσμένως...

ΡΟΥΓ. Εἰγὼ τὴν ὑπερκασιζομαι· ἐλθέτε λοιπόν, ἐὰν ἔχῃς καρδίαν ἱκανήν...

ΕΛΕΝ. Ἄφες, Ρουγιέρε, νὰ μὲ φρονύσῃ.

ΡΟΥΓ. Ἄ! σιωπά.

ΕΛΕΝΗ. Σισμόνδε, ἐκ τῶν Γεραρδίσκων μόνην ἐμὲ ἀποστρέφουσαι περισσότερον· ἐπειδὴ εἶμαι σύζυγος τοῦ Ἑβρίκου. Σύρε με πρὸς τὸν πύργον τῆς ὀδύνης· κάμε νὰ ἀναμιζῶ τοὺς στεναγμούς καὶ τὰ δάκρυά μου μετὰ ἐκεῖνα τῶν προσφιλεστέρων μου ψυχοδραγουήτων. Οἴμοι! Σὺ τὸ ἀρνεῖσαι μόνον ἐπειδὴ τὸ ἐπιθυμῶ.

ΣΙΣΜ. Ἄθλίαι, ἐὰν δὲν σὲ ὑπερασπίζοτο τὸ τοῦ ἀδελφοῦ μου στήθος...

ΡΟΥΓ. Ὁ ἀδελφός σοὶ εἶναι ἐχθρός ὡς ὁ υἱός. Τρέμε, Σισμόνδε...

ΣΙΣΜ. Ἄφρων, δὲν τὸ ἐνθυμεῖσαι πλέον; Σὺ, σὺ αὐτός ἐπὶ τῆς διαπύρου αἰχμῆς τῶν ζιφῶν μας ἔγραψας, « Ὀργὴ Θεοῦ »

ἀρχηγὲ τῶν δειλῶν, θεώρει τὸ ξίφος τοῦτο
καὶ τρέμε! αὐτὸ ἀσφαλῶς διευθύνεται πρὸς
τὸ στήθος σου καὶ ἐπὶ τῆς αἰχμῆς του
ὑπάρχει ἡ κατάρρα μου.

ΕΛΕΝΗ. Ἐμὲ, ἐμὲ μόνην φονεύσατε.

ΡΟΥΓ. Ἄ! στάσου, θύγατερ.

ΕΛΕΝΗ. Ματαίως! θέλω τὸν θάνα-
τον, καὶ θέλω νὰ προηγηθῶ τῶν ἀδελ-
φῶν καὶ τοῦ πατρός μου· ἄς ἐμπήξῃ τῶρα,
ὅστις ἀπὸ σᾶς εἶναι εὐσπλαχνικώτερος,
ἄς ἐμπήξῃ τὸ ξίφος εἰς τὸ στήθος τοῦτο.
Ἐὰν θελήσῃ, Σισμόνδε, νὰ τιμωρήσῃς τὴν
αὐθάδειαν ἐνός υἱοῦ, ἰδοὺ ἡ ὕδός! Φεῦ,
ἀπομακρύνθητι, Ρουγιέρε, καὶ ἄφες ἐλευ-
θέραν τὴν δίοδον εἰς τὰ ξίφη των.

ΡΟΥΓ. Εἰς ὅλας τὰς τοῦ ἄδου ἐριννύας
μόνον ὀφείλω νὰ ἀνοίξω τὴν δίοδον. —
Σισμόνδε, ἐλθὲ, τί βραδύνεις; Βάβρον τὸ
μιαρὸν ξίφος μὲ τὸ αἷμά μου, καὶ διὰ
τοῦ στήθους μου φθάσον εἰς τὸ στήθος
ταύτης. Γύμνασον ἐναυθὰ τὴν χεῖρα εἰς
ἀσθεῖς πληγὰς· θέλει σοὶ εἶσθαι εὐκο-
λον νὰ μεταβῆς ἐκ τοῦ ἀδελφικοῦ φόνου
εἰς τὸν τοῦ υἱοῦ· καὶ ὅταν στρέψῃς τὸν
σίδηρον κατὰ τῶν ἱερέων, καὶ μολύνῃς
τὴν Πίζαν μὲ τὸ αἷμά μου, τότε τὸ
στάδιον τῆς δόξης σου θέλει εἶσθαι
ἐντελές.

ΕΡΡΙΚ. Ἐμὲ, ἐμὲ μόνον ἀκουσον, Σι-
σμόνδε, πρὶν ἢ κινηθῶ εἰς ἐσχάτας ἀπλη-
πισμένας ὑπερβολάς· ὑψῶνα εἰσέτι φωνὴν
ικετήριον. Ἀπόσυρον, ἀπόσυρον τὸν πόδα
ἀπὸ τοῦ φρικώδους κρημνοῦ· δὲν δύνασαι
οὔτε βῆμα νὰ προχωρήσῃς χωρὶς νὰ ἐπι-
φέρῃς ἐπὶ σοῦ βαρεῖαν καὶ ἐσχάτην βλάβη-
ν. Οὔτε νὰ νομιζῇς ἤδη σεαυτὸν ἀσφα-
λῆ, ἐπειδὴ εὐαρίθμους καὶ κκκῶς ὠπλι-
σμένους βλέπεις τοὺς ὀπαδοὺς σου. Ἄ πά-
τερ! ὅλη ἡ Πίζα εἶναι ὑπὲρ τοῦ Οὐγολίνου
καὶ πλήρης ἀνεκφράστου μανιακοῦ ἐνθου-
σιασμοῦ ἀκολουθεῖ τὰ ἔχνη νέου τινὸς
πολεμιστοῦ ὅστις δαφνοστεφῆς ἐπιτρεφεί
ἀπὸ τὰς νίκας του εἰς τὴν γεννέτειραν γῆν.
Τρέμε, Σισμόνδε, τρέμε τὸ ἀπροσδόκητον
τοῦτο κτύπημα. Ἀκούεις τὰς κραυγὰς
ταύτας; Αὐτὸς φθάνει, τὸν βλέπω, σὲ ζη-
τεῖ.

ΣΙΣΜ. ὦ Θεέ μου!

ΡΟΥΓ. Τί νὰ ἦναι;

ΕΛΕΝ. Ἡ καρδία μου πάλλει!

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, μετὰ πολυκρήμου ἀκολουθίας
ἐπισηφῶν. ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ΕΡΡΙΚΟΣ, ΡΟΥ-
ΓΙΕΡΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΓΙΒΕΛΛΙΝΟΙ.
ΓΟΥΕΛΦΟΙ.

ΣΙΣΜ. Πῶς!

ΕΛΕΝΗ. Ποῖον βλέπω;

ΣΙΣΜ. Ζῆ;

ΡΟΥΓ. Φερνάνδε!

ΕΛΕΝΗ. ὦ! ἀδελφέ. . . ὦ ἀδελφέ
μου! . . .

ΦΕΡΝ. Μὴ μὲ ἐναγκαλιζέσαι, Ἐλένη
μου, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καιρὸς ἐναγκαλι-
σμῶν. Ἐρχομαι ἐκτελεστής ἀδυσωπότητου
ὄργης. Ἐν τῷ μέσῳ τοσοῦτων ἐχθρῶν, οὗς
ἔχω ἐνώπιόν μου, ἕνα ζητῶ, καὶ τὸν ἀ-
ναγνωρίζω ἐκ τοῦ πεφοβισμένου βλέμμα-
τος καὶ ἐκ τοῦ τρόμου ὅστις τὸν κατέχει.
Θεώρησόν με, καί· ἐγὼ εἶμαι ὁ Φερνάνδος
ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου θελεῖς ν' ἀφαιρέσῃς πα-
τέρα, ἀδελφούς, καὶ πατρίδα· ἐγὼ εἶμαι
ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον διὰ προδοσίας ἤθελες
δι' ἄλλων νὰ φονεύσῃς, ὅπως ἄρης τὸ ἐπι-
φοβώτερον ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐκδίκησί σου.
Ζῶ ὡς ἐκ θεοῦ θαύματος, ζῶ διὰ τρόμον
τῶν διεστραμμένων, καὶ ἐκ τοῦ Πιζαίου
ναυτικοῦ, ἐπιστρέφω νικητῆς τῶν Γενευίων
καὶ σωτῆρ πατρός καὶ πατρίδος. Ἀθεεῖς
βεβηλωταὶ τῆς ἐλευθερίας, τί πράττετε
διὰ τῶν ἀνηκούστων καὶ νέων σκληροτή-
των σας; Ἐχθρεύετε τὴν πατρίδα, μὲ
τοὺς ἐλευθέρους τόπους, ἢ κυβέρνησις δὲ
ἐκείνη ἥτις μᾶλλον ὤφειλε νὰ θάλῃ τοὺς
ἀνθρώπους, νὰ δεικνύηται πραεῖα, σεβασή,
ἱερά, ἢ κυβέρνησις αὐτῆ δι' ὑμῶν δεικνύε-
ται βδελυρωτέρα, ἀδικωτέρα, ἀτιμωτέρα.
Εἰς δὲ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς ἀπέιρους ὄντας
καὶ τοσοῦτον κακοῦς διδετε ὄπλον ἰσχυ-
ρὸν, καὶ σεῖς, σεῖς αὐτοὶ προσφέρετε τὸ
γυμνὸν στήθος τῆς πατρίδος εἰς τὰς θη-
νατηφόρους πληγὰς των.

ΕΡΡΙΚ. ὦ ὑψηλὴ ἀλήθεια!

ΡΟΥΓ. ὦ ὑπεράνθρωποι λόγοι!

ΦΕΡΝ. Τώρα εἰσθε εὐχαριστημένοι;
Ἡ ἀπαυδήσασα πλέον Ἰταλία νομιζει ὅτι
ὑπὸ τὸ κράτος ἐνός Μονάρχου εὐρίσκει
εἰρήνην καὶ ἀνάπαυσιν· καὶ ὅταν βλέπῃ
ὑψομένην σημαίαν τινὰ ἐλευθερίας, φρίτ-
τουσα στρέφει τὸ βλέμμα ἄλλου, καὶ ἐκ
τοῦ ὕψους τῶν ὀρέων ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων
κοιλιάδων «ἰδοὺ ἡ κυβέρνησις τῶν ληστῶν»

φωναίξει. Ὡς ἐὰν ἐλευθερία, ποῦ θέλεις εὐρὴ πλέον ἐπὶ γῆς ὑπερασπιστὴς ἐὰν οὕτω δειλῶς ὑβρίζεσαι, νοθεύεσαι, καταπατεῖσαι ὑπ' αὐτῶν σου τῶν ὀπαδῶν; Εἰς σὰς, ἄπιστοι, εἰς σὰς, ἢ ἀληθῆς ἐλευθερία ἀνευρίσκει τοὺς σκληροτέρους καὶ θανασιμωτέρους ἐχθροὺς τῆς; καὶ ἐνῶ χύνοντες αἷμα νομίζετε ὅτι ὑπηρετεῖτε αὐτήν, ὑπηρετοῦντες μόνον τὴν τυραννίαν, οἰκοδομεῖτε τοὺς θρόνους. Σεῖς μόνου καταστήσατε τὸν πατέρα μου τύραννον ἐν τῇ Πίζῃ· ἰδικὰ σας εἶναι τὰ πλημμελήματα ὑφ' ὧν ἐκκληιδώθη ἓνα ἀποκτῆσθαι τὸν θρόνον, καὶ αἱ σκληρότητες ὅλαι, τὰς ὁποίας ἔπραξεν, εἶναι ἰδικὰ σας· διατί λοιπὸν νὰ τὸν τιμωρῆτε τόσο βραβάρως; διατί νὰ δεικνύσθε εἰς τὸν κόσμον τοσοῦτον ἄδικοι, τὴν δὲ πατρίδα νὰ ἀποκαθιστάτε ὄνομα αἰωνίου τρόμου, κατάρξας, ἀτιμίας; Γιβελλίνοι, μὲ ἠκούσατε, ἐγὼ δὲν ἀνήκω οὔτε εἰς τὸ κόμμα τῶν Γουέλφων οὔτε εἰς τὸ τῶν Γιβελλίνων, ἀγνοῶ τὰ αἰματηρὰ ταῦτα ὀνόματα· εἶμαι ὀπαδὸς τῆς ἀληθείας καὶ ἱερᾶς ἐλευθερίας, εἶμαι πολίτης, εἶμαι πολεμιστῆς· ἐπιστρέφω μὲ τὴν νίκην, καὶ σὰς ζητῶ ἓνα πατέρα.

ΣΙΣΜ. Ἔχων τὰ ὄπλα ἀνά χειρᾶς δὲν ζῆτεῖς, ἀλλ' ἐπιβάλλεις· οὐδεὶς ὅμως ἐπιτάττει ὅπου εἶναι ὁ Σισμόνδος, καὶ ὅπου ἄρχει ὁ νόμος.—Εἰς μάτην προσπαθεῖς νὰ μᾶς τρομάξῃς μὲ τὴν φωνὴν καὶ τὸ ξίφος σου, ὡς δύνασαι καλῶς νὰ τὸ διακρίνης ἐπὶ τῶν θαρράλεων μετώπων, τῶν περικυκλούντων με. Ἐγὼ δὲν ἐπιβουλεύομαι τὰς τῶν ἄλλων ἡμέρας· τοῦτο δὲ τὸ ξίφος μου πρὸς τὰ στήθη τῶν ἐχθρῶν μόνον διευθύνεται, καὶ εἰς τὰ στήθη τῶν θέλει διαψεύσει τὴν ἄδικον συκοφαντίαν. Ὁ Θεὸς γινώσκει ἐὰν ἐπιθυμῶ μετὰ τῶν ἀνδρείων τούτων Γιβελλίνων νὰ χύσω αἷμα, καὶ αἷμα πολιτικὸν· ἀλλ' εἰς τοῦτο σὺ μὲ ἀναγκάζεις μετὰ τῶν ἀνταρτῶν σου, καὶ ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα τὸν Θεόν, τὴν Πίζαν, τὸν κόσμον ὅλον. Ἐὰν ὅμως ἦσαι, ὡς λέγεις, ἀληθῆς πολίτης καὶ ἐραστὴς τῆς ἐλευθερίας, ἤθελον τολμῆαι νὰ ἀναβάλλω τὰ ὄπλα, καὶ νὰ προτείνω ἐν μέσον, ἐν ἔνδοξον μέσον, δι' οὗ νὰ λυτρώσῃς ἐκ τοῦ θανάτου τὸν πατέρα σου, νὰ παύσωσιν οἱ φόνου, εἰς δὲ τὴν πατρίδα νὰ δωρῆσωμεν τὴν ποθητὴν καὶ ἱερὰν ἐλευθερίαν.

ΦΕΡΝ. Ὁμίλει. Ὅποιον μέσον; ΕΛΕΝΗ. Μὴ τοῦ πιστεύεις, προσπαθεῖ νὰ κερδίσῃ καιρὸν πρὸς ἐπιτυχίαν αἰσχροῦν πράξεων, ἐκάστη δὲ στιγμή μισροῦς πρὸς τὸν πατέρα θανάτου. . .

ΦΕΡΝ. Ἄ! εὐθύς ἔκθεσον τὸ μέσον.

ΕΡΡΙΚ. Ἀκούσωμεν.

ΦΕΡΝ. Ἀποστρέφομαι τὸ αἷμα.

ΣΙΣΜ. Μόνος μετὰ τῶν πατέρων ἀφείλεις νὰ ὀμιλήσῃς.—Οὐδεὶς τῶν ὀπλοφόρων μας νὰ μὴ παρευρεθῇ ἀπομακρύνω τοὺς ἀνδρείους μου· σὺ δέ. . .

ΦΕΡΝ. Τοῦτο εἶναι τὸ παλάτιον τοῦ Σισμόνδου, καὶ φοβοῦμαι ἐπιβουλάς.

ΣΙΣΜ. Εἰς τὴν ἀγορὰν λοιπὸν.

ΦΕΡΝ. Εἰς τὴν ἀγορὰν.

ΣΙΣΜ. Ἄς ὑπάγωμεν.

ΕΛΕΝΗ. Ἐρῆτικε!

ΕΡΡΙΚ. Ἐλένη μου!

ΡΟΥΓ. Ὁ Θεὸς ἔστω μάρτυς τῶν πράξεων των.

Τέλος τῆς τετάρτης πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΗΜΕΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, ΚΑΙΣΑΡ, ΑΛΦΟΝΣΟΣ,
ΑΝΣΕΛΜΟΣ, φυλακῆ.

Ἡ φυλακῆ εἶναι σκοτεινὴ, καὶ μόνον ἐκ μικρᾶς τινος ὀπῆς ὑψίστα κεκλιμένη εἰσέρχεται ἀκτὴς τις φωτός. Ὑπάρχουν τρεῖς λίθοι δυνάμενοι νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἐδῶλια, καὶ ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν ἐσχιζόμενα τινὰ καὶ ῥυπαρὰ ἐραπλωμάτα.— Ὁ Οὐγολίνος κἀθίηται ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ μέσῳ λίθου· ἀφ' ἑνὸς ὁ Καίσαρ καὶ ὁ Ἀνσελμος κἀθίηται ἐξηπλωμένοι, καὶ ἐνηγκαλισμένοι ἐπὶ τῶν ἐραπλωμάτων, ἀφ' ἑτέρου ὁ Ἀλφόνσος κἀθίηται ἐπὶ τῶν ἐραπλωμάτων, καὶ στηρίζει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ λίθου.

ΟΥΓ. (Ἐγείρει βραδέως τὸ μέτωπον, καὶ πρὶν ἢ ὀμιλήσῃ ἵσταται ἐπὶ πολὺ μὲ ἦθος φρικῶδες, ἀτενῆς καὶ ἀκίνητος).

Διώνιον . . . θέλει εἶσθαι λοιπὸν αἰώνιον . . . τὸ μαρτύριον τοῦτο . . . Ποτὲ λοιπὸν δὲν ὀ ἀποθάνω . . . ; Καὶ ὁ θάνατος; ἴσως . . . ὦ μανία! ὦ βράσανος! ὦ λύπη! καὶ ὁ θάνατος ἴσως μ' ἐγκατέλιπεν ἐδῶ! ἀναριθμητοὶ αἰῶνες φαίνεται μοι ὅτι παρήλθον, ἀφ' ὅτου ἤκουσα κλειομένην τὴν θύραν ὑπὸ τὸν φρικτὸν πύργον! — Πάντοτε ἐντὸς τῆς καρδίας μου ἀντηχεῖ ὁ ἦχος ἐκεῖνος. . . καὶ ποτὲ πλέον δὲν ὀ ἀκούσω τὸν ἦχον, μεθ' οὗ ἀνοίγεται

ἢ θύρα ἐκείνη . . . ποτὲ πλέον! Ὀνειρον ὑπῆρξε . . . Καὶ ὅμως μοὶ ἐφάνη . . . ἐνώπιον τῶν τυράννων μου . . . καὶ ὅμως ἀκούω τὴν φωνὴν τοῦ Σισμάνδου, ὅστις χαίρει προτείνων εἰς ἐμὲ ἀτίμους συνθήκας . . . — Ὀνειρον ὑπῆρξεν ἢ παραφρασὴν . . . ; Ὡ ὑπερβολικὴ χαρὰ! ἀπώλεσα λοιπὸν τὴν ἀνάμνησιν, ἀρχίζω ν' ἀποθνήσκω! Ἀλλὰ τί; ἴσως ἔμεινα ἐδῶ μόνος! . . . Τέκνα, τέκνα μου—Οὐδεὶς ἀποκρίνεται! . . . Ἀνσέλμε . . . Καίσαρ . . . Τρομερὰ σιωπὴ! . . . Διὰ τῆς χειρὸς ὀφείλω νὰ ψηλαφήσω τὰ ψυχρὰ πτώματά σας; . . . Ὀφείλω νὰ λυπούμαι, ἢ νὰ χαίρω; . . . Ναι, νὰ χαίρω. — Ἐπὶ τέλους ἐδῶ εἶμαι μόνος.

ΚΑΙΣΑΡ. Ὡ Θεέ μου (1).

ΟΥΓ. Τί ἀκούω; Οἴμοι! πολὺ ζοῦν!

ΑΝΣΕΛ. Ὡ Θεέ μου!

ΟΥΓ. Τὰ ἀσθενῆ ταῦτα παράπονα . . . οἱ βαθεῖς οὗτοι στεναγμοὶ . . . ἰδοῦ . . . ἄ! ἰδοῦ πῶς μανθάνει εἰς πατῆρ ὅτι ζοῦν τὰ τέκνα του. Ὡ σπαραγμὸς! . . . ὦ μανία. Ἰδοῦ αἰσθάνομαι ὅλην τῆς λύπης τὴν ἰσχύν· τὸ αἷμά μου ταράσσεται ἐντὸς τῶν φλεβῶν μου, καὶ βράζει.

ΑΝΣΕΛ. Ἄ πάτερ! . . .

ΚΑΙΣΑΡ. Πάτερ! . . .

ΟΥΓΟΔ. Ὡ ὑπὸ τίνος ὀνόματος ἀκούω ἀντηχοῦντας τοὺς ἀπαισίους τούτους θόλους! Ὄχι . . . δὲν ἀντέχω πλέον.(2)

ΑΛΦΟΝ. Ἄ, πάτερ, τί κάμνεις;

ΚΑΙΣ. Ὁλιγώτερον πόνον θὰ αἰσθανθῶμεν ἐὰν φάγης ἡμᾶς.

ΑΝΣΕΛ. Σὺ μᾶς ἐνέδυσας τὰς ἀθλίαις ταύταις σάρκας καὶ σὺ φάγε τας.

ΟΥΓΟΔ. Ἄ, σκληρὰ γῆ, δὲν σχίζεσαι ὑπὸ τοὺς ἀπληπισμένους πόδας μου . . . δὲν κλονεῖται ὑπὸ τὴν ἀσεβῆ πόλιν, καὶ εἰς τὰ βαθύτερα βάραθρά σου δὲν κρύπτεις . . . τοσοῦτον μαῦρον ἔγκλημα, καὶ τοσαύτην ἀτιμίαν; . . . Τέκνα . . . δυστυχῆ τέκνα μου! κλαίετε . . . ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ κλαύσω . . . τόσον ἀπελιθώθην! Τὴν ἀγωνίαν τῆς νηστείας δι' ἐμὲ δὲν αἰσθάνομαι, διὰ σᾶς τὴν αἰσθάνομαι, καὶ ἡ εὐσπλαγχνία μόνον μοὶ ἐξάπτει

τὴν σπαραξικάρδιον θέσιν σας. Διὰ τὴν νὰ λυπηθῆτε περὶ ἐμοῦ . . . ; μόλις στηρίζεσθε εἰς τοὺς πόδας σας. Ἐκτείνετε τὰ παραλελυμένα καὶ ἀσθενῆ μέλη σας ἐπὶ τῶν κατεσχισμένων ἐραπλωμάτων, καὶ ἐπικαλούμενα τὸν ὕπνον τοῦ θανάτου . . . Ὡ Θεέ μου! . . . δὲν δύναμαι νὰ ὀμιλήσω! . . .

ΚΑΙΣΑΡ. Φεῦ! ἄρες ἵνα ἐνηγκαλισμένοι τοῦλάχιστον . . .

ΟΥΓ. Τέκνα μου, τέκνα μου! . . . Ναι; ἔλθετε, περιπτυχθῆτε τὸν δυστυχῆ πατέρα σας (1). Ὁ εἰς μετὸν ἄλλον σφιγκτὰ ἐνηγκαλισμένοι θέλομεν προσμεῖναι τὸν προσεγγίζοντα θάνατον. — Ἢδὴ ὁ ἥλιος εἶναι ὑψηλὰ, ἐκ τῆς μικρᾶς δὲ ἐκείνης ὀπῆς εἰσέρχεται ἐντὸς τῆς ὀδυνηρᾶς φυλακῆς ἀμυδρὰ ἀκτὶς πάλλοντος φωτός· τώρα ἐπὶ τριῶν ὄψεων διακρίνω τὴν ὄψιν μου, προδοθέντα πλάσματα καὶ ἀθῶα. . . Καίσαρ, Ἀνσέλμε, Ἀλφόνσε μου, σεῖς δὲν αἰσθάνεσθε ὅλην τὴν ἰσχύν τῆς μοχθηρᾶς εἰμαρμένης σας! Εἰς ἐμὲ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐναπομένει ἢ μία ἐλπίς . . . Ζῆ ὁ Φερνάνδος . . .

ΚΑΙΣΑΡ. Πάτερ μου . . . βοήθεια! (2)

ΟΥΓ. Αὐτὸς ἐκπνέει . . . αὐτὸς ἐκπνέει! . . . Καὶ τώρα πῶς νὰ τὸν βοηθήσω; Ὡ εὐσπλαγχνία . . . ! Ὡ θυμὸς! . . . Αἰῶνιε Θεέ, σὺ ἐνίσχυσόν με, ἐπειδὴ ἀνθρωπίνη καρδία δὲν δύναται νὰ ἀνθεξῆ εἰς λύπην τοσοῦτον φρικώδη. Ἄθλιε Οὐγολίνε, φύγε τὴν θέαν ταύτην . . . Ἀλλ' οὕτω νὰ τὸν ἐγκαταλείψω . . . ; Ἄ, ἄχι, ὄχι, ἔλθε, δυστυχῆς τέκνον μου! ἀπόπνευσον τὴν ἐσχάτην πνοὴν ἐδῶ ἐπὶ τῶν χερσίων τοῦ ἀτυχοῦς πατρός σου.

ΑΛΦ. Ὡ Καίσαρ!

ΑΝΣ. Καίσαρ!

ΟΥΓ. Γιέ μου!

ΑΝΣ. Ἀδελφέ . . .

ΟΥΓ. Καὶ οὕτω τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον θὰ σᾶς ἴδω ὅλους πίπτοντας . . . ἔπειτα ζῶν σκελετὸς θέλω ψηλαφῆ τὰ ψυχρὰ πτώματά σας, ὁ Θεὸς δὲ νὰ κάμη ὥστε νὰ μὴ φάγω τὰ νεκρὰ τέκνα μου . . . νὰ μὴ πῶ τὸ ἴδιον αἷμά μου . . . καὶ με-

(1) Δι' ὧν αὐτὰι θέλουσιν ἀκούεσθαι μὲ ἢ χον πολὺ ἀσθενῆ καὶ παρατεταμένον.

(2) Ἐγείρεται ὀρμητικῶς, καὶ μὲ τὸν φρικώδη δάκνει ἀμφοτέρως τὰς χεῖράς του· οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐγείρονται ἐπίσης καὶ σφύρονται ὅσον δύναται τὰ χεῖρά του περὶ αὐτοῦ.

(1) Ὁ Οὐγολίνος κάθηται ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ εἰσέρχονται περὶ αὐτὸν ἐνηγκαλιζόμενοι τὸν πατέρα.

(2) Πίπτει ἐξαπλούμενος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρός του.

ταξὺ τῆς σήψεως ἐκείνης, μεταξύ τῶν
λειποσάρκων ἐκείνων ὀστέων . . . ἐγὼ τέ-
ρας ἀπάνθρωπον ! . . .

ΑΝΣ. Διατὶ μᾶς κάμνεις νὰ φρίττω-
μεν περισσότερον ;

ΑΛΦ. Φεῦ ἰδὲ, ὁ Καῖσαρ δὲν ἀπέθα-
νεν ἀσθενῶς ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ
πρὸς σὲ, πάτερ μου, τοὺς στρέφει καὶ
προσηλόνει.

ΟΥΓ. Καῖσαρ ! . . .

ΚΑΙΣΑΡ. Ὄχι, πάτερ μου, δὲν ἀπο-
θνήσκω.

ΟΥΓ. Χωρὶς ποτὲ νὰ ἀποθάνητε, ὦ !
ποσάκις θὰ σᾶς ἴδω θνήσκοντας ! (1) Ὡ-
ὰς εἶχον ἐδῶ μεταξύ τῶν ὀδόντων τοὺς
ληστάς ἐκείνους, νὰ τοὺς σπαράξω, νὰ
τοὺς συντρίψω, νὰ τοὺς ἐκμηδενίσω . . .

ΑΝΣ. Ὡ Θεέ μου !

ΑΛΦ. Ποῦ τρέχεις ;

ΚΑΙΣ. Τί κάμνεις ;

ΑΝΣΕΛ. Διατὶ περιστρέφῃσαι τρέμων,
κλονούμενος ; . . .

ΟΥΓ. Ὅπισω . . . Ὅπισω . . . ἀφή-
σατέ με . . . ἀπομακρυνθῆτε . . .

ΑΛΦ. Τί ζητεῖς εἰς τὰς γωνίας τοῦ
πύργου.

ΟΥΓ. Τὸν θάνατον . . . ναὶ τὸν θάνα-
τον. — Νὰ συντρίψω τοὺς μῆνιγγάς μου...
Ἔ τοῖχοι, ὦ τοῖχοι ! . . . ὦ νὰ ἠδυνάμην
διὰ τῆς τρομερᾶς προσκρούσεως νὰ ἀνα-
τρέψω ὅλα τὰ τεῖχη τῆς Πίζης !

ΑΝΣ. ΚΑΙΣ. Ἄ στάσου, στάσου . . .

ΟΥΓ. Ματαίως, θέλω τέλος πάντων...
Ἄλλὰ τί ; Μυκάται ἢ σχίζεται ἡ γῆ ; —
Ἄκούω μεμακρυσμένον τινὰ καὶ ὑπόκωφον
ποδοβολητὸν ὡς παράπονον τρικυμιώδους
θαλάσσης. Ἐγέρθητε, τέκνα μου, τείνατε
μετ' ἐμοῦ οὓς προσεκτικόν . . . φαίνεται
μοι . . . ὁ θόρυβος πλησιάζει . . . καὶ ἐπὶ
μᾶλλον αὐξάνει . . . Ὡ τί νὰ ἦναι ; Ἡ
καρδία μου πάλλει ἀμφιρρέπης μεταξύ
φόβου καὶ ἐλπίδος.

ΑΛΦ. Ἀπατάσαι, πάτερ μου.

ΟΥΓ. Ἄλλ' ἀκούσατε, ἀκούσατε. — Ὁ
ποδοβολητὸς μεταβάλλεται εἰς μέγιστον
θόρυβον . . . αἱ ὑψηλαὶ καὶ νέαι ἐκεῖναι
φωναὶ τὰς ὁποίας ἀκούω . . . ναὶ . . .
ναὶ . . . εἶναι φωναὶ χαρᾶς ! Ἄ τέκνα μου !

ΟΛΑ ΤΑ ΤΕΚΝΑ. Ἄ πάτερ !

ΟΥΓ. Συγκεντρώσατε ἐν τῇ καρδίᾳ σας
ὅλην σας τὴν ἰσχύν. — Ἴδου αἱ σιδηραὶ
θύραι ἀνοίγονται. — Τέκνα μου, φεῦ ! μὴ
ἀποθάνητε ἀπὸ χαρᾶν τώρα ἔχομεν χρεῖαν
θάρρους ἵνα ἀπαντήσωμεν τὴν ζωὴν μᾶλ-
λον ἢ τὸν θάνατον.

ΑΛΦ. Τίς ἔρχεται ; . . .

ΑΝΣ. Νομίζω . . .

ΟΥΓ. Εἰς πολεμιστῆς μόνος. — Ποῖον
βλέπω !

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, ΑΛΦΟΝΣΟΣ,
ΚΑΙΣΑΡ, ΑΝΣΕΛΜΟΣ.

ΟΛΟΙ. Φερνάνδε !!

ΦΕΡΝ. Εἶμαι ἐγὼ, εἶμαι ἐγὼ . . .

ΟΥΓ. Καὶ ἔρχῃσαι . . .

ΦΕΡΝ. Ἴνα σᾶς ἐλευθερώσω.

ΟΛΟΙ. Νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃς ! !

ΟΥΓ. Τίέ μου ! . . . (1)

ΦΕΡΝ. Πάτερ ! . . . ἀδελφοί μου . . .

ΟΥΓ. Ἐλειποθύμησαν ἀπὸ χαρᾶν. Ἀλλὰ
σὺ ἄνευ βοήθειας καὶ μόνος ! . . .

ΦΕΡΝ. Ἄ ἐλθὲ . . . θέλεις λάβει βοή-
θειαν — ἡ Πίζα σὲ περιμένει . . . ἀ, ὑπά-
γωμεν . . . ἀρκεῖ μόνον νὰ θελήσῃς νὰ
γίνῃς ὑπέρμαχος τῶν παλαιῶν νόμων καὶ
θὰ γίνῃς μέγας . . .

ΟΥΓ. Ὡ Θεέ μου ! (2).

ΦΕΡΝ. Οἷμοι ἔσως φθάνω ἀργά !

ΟΥΓ. Ἄ εἰπέ μοι . . . ὑπὸ τοιαύτην
συμφωνίαν . . . ὑπὸ τοιαύτην συμφωνίαν
μόνον . . . ;

ΦΕΡ. Δύνασαι ν' ἀποκτήσῃς τὴν ἐλευ-
θερίαν, τὴν ζωὴν.

ΟΥΓ. Ὡ Θεέ μου ! τί ἀκούω ; . . . Ἀ-
πάνθρωπε Σισμόνδε, ἐνίκησας.

ΦΕΡΝ. Ἐπιτάχυνον . . . οἱ υἱοί σου . . .

ΟΥΓ. Ἀπομακρύνθητι.

ΦΕΡΝ. Ἀποποιεῖσθαι λοιπόν ;

ΟΥΓ. Ἄφες με νὰ ἀποθάνω . . .

ΦΕΡΝ. Οἱ ἀδελφοί μου . . .

ΟΥΓ. Ἄ σιώπα. — Θεώρησον ποῦ εὐ-
ρίσκεσαι . . . θεώρησον ποῦ σὲ ὀδηγεῖ ἡ

(1) Ὁρμᾶ νὰ ἀναγκαλισθῇ τὸν Φερνάνδον, οἱ δὲ
υἱοὶ τοῦ πιπτουσι λειποθυμημένοι.

(2) Μὲ ἰσχυρὰν ἀναβόησιν καὶ ἐγκαταλειπ-
μεγος ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ.

(2) Μὲ ἰσχυρὰν ἀναβόησιν καὶ ἐγκαταλειπ-
μεγος ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ.

μοχθηρὰ εἰμαρμένη ἦτις πάντας ἡμᾶς καταδιώκει. — Οὗτος εἶναι ὁ τάφος τῶν Γεραρδίσκων! οἴμοι! τὸ πᾶν μοι ἀφρέθη, ἀλλ' οὔτε οἱ τύρανοί μου, οὔτε ὁ ἀδελφός, οὔτε ὁ Θεός. . . θὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τοῦ Οὐγολίνου τὴν σταθερότητά του. . . . Ὡ σὺ εἶσαι ἀξίος ἄλλων χρόνων καλλιτέρας πατρίδος! — Διγούριον ξίφος τοῦλάχιστον νὰ ἤθελε διαπεράσει τὸ στῆθός σου, ἢ αὐξάνων τὴν ὀδύνην τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν σου. . . τώρα νὰ ταφῆς ἐδῶ μὲ ἡμᾶς πρὶν ἀποθάνης.

ΦΕΡΝ. Τί λέγεις; Οἴμοι! ἄκουσον ὅμως. — Ὅτε σὺ ἐπεθύμεις νὰ γίνης Κύριος τῆς Πίζας, ἐγὼ, θερμὸς λάτρης τῆς ἐλευθερίας, πλήρης φρίκης ἔτρεξα μεταξύ τῶν ὀπλων ἵνα ζήσω μακρὰν σοῦ. Ὡ Θεέ μου! Τώρα ἐπέταξα ἐκ τῆς μάχης ἵνα σὲ ἐλευθερώσω. Μόλις φθάσας ἐδῶ ἀκούω ὑψουμένην φωνήν. «Ἐπιστρέφει ὁ Φερνάνδος, ἐπιστρέφει ὁ υἱὸς τοῦ Οὐγολίνου ὅστις πάντοτε ὑπῆρξεν ἐχθρὸς τῆς πατρικῆς τυραννίας.» Πάντες μὲ περικυκλοῦσι καὶ μὲ ὀδηγοῦν πρὸς τὸν Σισμόνδον. Ἄπασα ἡ Πίζα παρευρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς, καὶ φωνή τις γενικὴ ἠκούσθη ἃς ὑπερασπιθῆ τὴν ἐλευθερίαν ὁ Οὐγολίνος, ἃς ἀποδώσῃ τοὺς παλαιοὺς νόμους, καὶ ἃς ζήσῃ μετὰ τῶν τέκνων του πολίτης ἀνώτερος τοῦ θρόνου καὶ μέγας. Ὅλος χαίρων πετῶ πρὸς σέ. . . Ἄλλ' ὦ Θεέ μου! Ἡ σταθερότης σου ἄλλο παρὰ σοῦ ἀπαιτεῖ. Ἀμφότεροι ἐξεπληρώσαμεν τὸ χρέος μας. Τώρα ἃς κάμῃ πλέον ἡ Πίζα ὅτι θέλει πρὸ ὀλίγου τῆς ἐξήτησα ἓνα πατέρα, τώρα δὲ θὰ τῆς ζητήσω τὸν θάνατον.

ΟΥΓ. Ἐκ τῆς τοῦ τάφου ἡρεμίας. . . ἀποκρίνομαι εἰς τὰ γενναῖά σου αἰσθήματα. — Πᾶσα ὀργή, πᾶς θυμὸς ἐν ἐμοὶ παύει. . . ἡ δὲ γαλήνη αὕτη. . . μεθ' ἧς μετὰ βίας πρὸς σὲ ὁμιλῶ τοὺς τελευταίους λόγους μου, εἶναι σεβαστή. . . Ἐν τῇ ᾠρᾷ τοῦ θανάτου μου ἔχω ὑψηλὴν τινα παρηγορίαν ἐκ τῶν ὑπερόχων ἰσχυρῶν λόγων σου. . . Ἀλλὰ φεῦ πιστευσον εἰς τὴν πολυχρόνιον πειρὰν μου. — Ἡ Πίζα, αἱ νέαι αὐταὶ Θῆβαι, δὲν εἶναι. . . ὅχι δὲν εἶναι ἀξία ἐλευθερίας. Ἐδῶ ὄχι ἐλευθερία. . . ἀλλ' ἀσωτεία. . . Ἐδῶ ἡ δημοκρατία δὲν εἶναι πλέον ἢ ἐν ὄνομα. . . καὶ ὄνομα καλύπτων αἰωνίους ταραχάς. . .

προσωπικὰ μίση, ἐκδικήσεις. . . ἀρπαγὰς. . . αἷμα. . . φόνους. — Αὕτη εἶναι ἡ φρικαλέα τύχη πάσης πόλεως ἣτις ἐπιθυμεῖ μὲν ἐλευθερίαν δὲν εἶναι ὅμως ἀξία ταύτης! Διὰ ποῖον λοιπόν. . . (Ὡ Θεέ μου! διεύθυνον τὸν σαλεύοντα νοῦν μου) διὰ ποῖον νὰ καταπατήσω τὴν τιμὴν. . . τὴν φήμην. . . τὰ αἰσθήματά μου. . . τὴν σταθερότητά μου; . . Ἦθελον δυνῆθαι τοῦλάχιστον οὕτω νὰ σώσω τὴν ζωὴν τῶν τέκνων μου (1); . . εἶναι ἀργά.

ΦΕΡΝ. Πολὺ ὠμίλησας.

ΟΥΓ. Ἄλλ' ἀκούω ἀνανεουμένας ὑπὸ τὸν πύργον τὰς κραυγὰς!

ΦΕΡΝ. Μόνος λοιπὸν ὀρεῖλω τώρα νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὴν Πίζαν;

ΟΥΓ. Ὡ Φερνάνδε μου! . . . Τίέ μου! φεῦ σώθητι. . . καὶ δι' ἡμᾶς. . . ζήσον.

ΦΕΡΝ. Τί λέγεις; μὴ λησμονήσῃς. . .

ΟΥΓ. Ἄλλὰ τέλος εἶμαι πατὴρ. . . καὶ πατὴρ θνήσκων. . . τὸ βλέπεις; — Οἴμοι! αὐξάνουσιν αἱ κραυγαί.

ΦΕΡΝ. Ἄς μὲ ἴδῃ λοιπὸν ἡ Πίζα καὶ ἃς ἀκούσῃ τοὺς τελευταίους ἰσχυροὺς λόγους τοῦ Φερνάνδου.

ΚΑΙΣ. καὶ ΑΝΣ. Ὡ Θεέ μου!

ΟΥΓ. Ὅποιαί φωναί! ὁ ὑπερβολικὸς θόρυβος ἐτάραξε τὰ τέκνα μου. . . ἴσως τώρα ἐκπνεύουσι. — Σύρε με. . . σύρε με πρὸς αὐτά. . . οἱ πόδες μου δὲν μὲ στηρίζουσι.

ΚΑΙΣ. Πάτερ! . . .

ΑΝΣ. Ἀδελφέ! . . .

ΟΥΓ. Ὡ φωναί! . . .

ΦΕΡΝ. Ὡ θεά! . . .

ΟΥΓ. Τέκνα μου!

ΦΕΡΝ. Πίζα! σὲ ἀκούω μὲ κράζεις; ἰδοὺ ἔρχομαι νὰ σὲ καταρσθῶ.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ νικροῦ.

ΟΥΓ. Τέκνα μου. . . Ποῦ εἴσθε; . . δὲν ἀκούω πλέον. . . δὲν βλέπω. . . δὲν αἰσθάνομαι. . . ματαίως ζητῶ. . . ματαίως περιστρέφομαι. Αἰσθάνομαι τὰ σκότη. . . ὑπο τὴν χειρὰ μου. . . εἰς τοὺς πόδας μου. . . λείπει ἡ γῆ καὶ ἀπείρατος ἄβυσσος ἀνοίγεται ὑπ' αὐτοῦ. Ὅπισσω. . .

(1) Θεωρεῖ τὰ τέκνα του.

ὀπίσω... τοὺς... Τίς... τίς μοι σφρηλατεῖ
τοὺς μὴνιγγας! . . . Ποῦ εἶμαι . . . ; τί
πράττω . . . ; τί λέγω . . . ; Μυκηθμὸς
τοῦ ἄδου εἰσέρχεται διὰ τῶν ὠτων μου...
Εὗρισκω εἰς τὸν αέρα ἐκκρεμὴ τινα χεῖρα..
ἤ τις πίπτει ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου. . . Ἄ! . . .
εἶναι ἡ χεὶρ τοῦ Ἀλφόνσου μου . . . εἶναι
ψυχρά. . . καὶ σφίγγει τὴν ἰδικήν μου. . .
καὶ τρέμει. Ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου ; . .
ὦ Θεέ μου . . . σὺ μοι ἀποκρίνεσαι . . .
μὲ ἓνα στεναγμὸν ὅστις παγώνει. . . τὸ
μέτωπόν μου.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ,
καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ νεκροῦ.

ΦΕΡΝ. ὦ δειλοί!

ΟΥΓ. Ἀκούω, ἢ ἀπατῶμαι ; . . .

ΦΕΡΝ. ὦ προδοσία! ὦ ἀτιμία . . .
ὦ δειλοί! δειλοί! . . .

ΟΥΓ. Τίς εἶσαι; Τί ζητεῖς . . . ;

ΦΕΡΝ. Ἴδου ἔρχομαι ν' ἀποθάνω μὲ
σᾶς.

ΟΥΓ. Φερνάνδε! . . . ἐπιστρέφεις ; ἄ!
Θερμὸν αἶμα ῥέει ἐπὶ τῶν χειρῶν μου! . .

ΦΕΡΝ. Εἶναι αἶμά μου — Οἱ δορυφό-
ροι τοῦ Σισμόνδου μὲ ἐπλήγωσαν διὰ
προδοσίας . . . ἐνῶ ἤθελον νὰ ἐξέλθω τοῦ
πύργου . . . — Δυποῦμαι μόνον ὅτι εἰς
τὴν Πίζαν οἱ ἀπηλπισμένοι . . . τελευ-
ταῖοι λόγοι μου . . .

ΟΥΓ. Ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν θριαμβεύ-
οντες . . . καὶ τὸ αἶμά μου χυθὲν ἐπὶ τοῦ
φρικώδους τούτου ἐδάφους . . . σημειοῖ
τὴν ἐσχάτην ἀτιμίαν . . . τῆς Πίζης . . .

ΦΕΡΝ. Οἴμοι! ὁποῖος κτύπος! τρέμει,
καὶ ἀντηχεῖ ὁ πύργος . . . Συντρίβουν . . .
νομίζω . . . ναὶ συντρίβουν τὰς θύρας . . .
καὶ ἄγριαι φωναὶ . . . καὶ τρομερὰ πο-
δοπατήματα . . . Μεταξὺ μυρίων δάδων,
καὶ ξιφῶν οἴμοι τίς φθάνει ;

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ.

ΕΡΡΙΚΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ ΟΠΛΟΦΟΡΟΙ
μὲ δάδας καὶ γυμνὰ ξίφη, ΛΑΟΣ, ΟΥΓΟΛΙ-
ΝΟΣ, ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ νεκροῦ.

ΕΡΡΙΚ. Ἐλθετε, καὶ μετὰ τοῦ πατρὸς
ἐλεύθεροι τέλος οἱ υἱοὶ . . .

ΦΕΡΝ. (ψυχὸρραγῶν) Ἐλεύθεροι ;

ΕΡΡΙΚ. Τί βλέπω ;

ΕΛΕΝΗ. ὦ σπαραξικάρδιον θέαμα!

ΡΟΥΓ. Μέγιστε Θεέ!

ΦΕΡΝ. Ἀδελφὴ μου . . . ! Ἐφθίνα . . . !

ΕΡΡΙΚ. Καὶ σὺ ἀποθνήσκεις . . . ;

ΦΕΡΝ. Ὁ πατήρ σου μὲ ἐφόνευσε.

ΕΛΕΝΗ. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ μου ;
καὶ ὁ πατήρ . . . ;

ΟΥΓ. Ἐλένη! ἡ τύχη μας ἐτελέσθη.

— Τρέμε Ρουγιέρε, Σισμόνδε, τρέμε . . .
Ἀλλοίμονον ἐάν σᾶς ἀπαντήσω εἰς τὸν ἄ-
δην. Ἄ . . . πο . . . θνή . . . σκω.

Τ Ε Λ Ο Σ.